

5 HONINGZOETE LEERREDENEN

DEEL 2

Door

THOMAS WATSON

Predikant te Londen

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2003

De titel: *honingzoete leerredenen* is ontleend aan een opmerking van een lezer, geschreven in een uitgave met oude druk.

INHOUD

1. Hoe wij de Schrift met het meeste geestelijke voordeel kunnen lezen.

En het zal bij hem zijn, en hij zal daarin lezen al de dagen zijns levens; opdat hij de HEERE, zijn God, lere vrezen, om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen, om die te doen, Deuteronomium 17:19.

2. Het zalig voorrecht van het naderen tot God

Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen. Psalm 73:28

3. Het heilig dankmaal; of de verborgenheid van des Heeren Avondmaal.

En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak Hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: neemt, eet, dat is Mijn lichaam. En Hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun dien, zeggende: drinkt allen daaruit. Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden. Matthéüs 26:26-28.

4. Het heilig dankmaal; of de verborgenheid van des Heeren Avondmaal.
Vervolg

5. Het heilig dankmaal; of de verborgenheid van des Heeren Avondmaal.
Vervolg

1. Hoe wij de Schrift met het meeste geestelijke voordeel kunnen lezen.

En het zal bij hem zijn, en hij zal daarin lezen al de dagen zijns levens; opdat hij de HEERE, zijn God, lere vrezen, om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen, om die te doen, Deuteronomium 17:19.

Wat Cicero heeft gezegd over de *politika*, wijsbegeerte van Aristoteles kan met recht ook gezegd worden van het boek Deuteronomium: *het is vol gulden welsprekendheid*. In dit hoofdstuk leert God de Joden hoe zij een koning over zich moeten stellen. Twee dingen worden nauwkeurig omschreven:

1. Zijn verkiezing.
2. Zijn godsdienst.

1. Zijn verkiezing: "Zo zult gij ganselijk tot koning over u stellen die de HEERE, uw God, verkiezen zal", Deut. 17:15. Terecht kwam de keuze van hun koning aan God toe, want door Hem regeren de koningen, Spreuken 8:15.

2. Zijn godsdienst: "Als hij op de stoel zijns Koninkrijks zal zitten, zo zal hij zich een dubbel van deze wet afschrijven in een boek, uit hetgeen voor het aangezicht der Levitische priesteren is", vers 18. Dit was een goed begin van de regering van een koning: het eerste wat hij deed na zijn troonsbestijging was het Woord van God overschrijven in een boek. En in de tekst lezen we: "Het zal bij hem zijn, en hij zal daarin lezen al de dagen zijns levens; opdat hij de HEERE, zijn God, lere vrezen, om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen om die te doen", vers 19.

"Het zal bij hem zijn." Het wetboek zal zijn *vade mecum*, zijn dagelijkse metgezel zijn. Karel de Grote zette zijn kroon altijd op de Bijbel. En de Bijbel is inderdaad de beste stut van de regering.

"En hij zal daarin lezen." Het is niet beneden de waardigheid van een vorst om de woorden des hemels te onderzoeken; ze bevatten heilige spreuken. "Ik zal uitnemende dingen spreken", Spreuken 8:6; Engelse vertaling. In de Septuaginta staat "belangrijke dingen" en in het Hebreeuws "vorstelijke dingen". Het is passend voor een God om zulke woorden te spreken en voor een vorst om ze te horen. De koning moet niet alleen lezen in het wetboek als hij evenals op de troon zit, maar hij zal "daarin lezen al de dagen zijns levens." Hij moet niet stoppen met lezen voor er een einde aan zijn regering gekomen is. En de redenen waarom hij zich in de wet van God moet verdiepen, vinden wij in de volgende woorden:

1. "Opdat hij de HEERE, zijn God, lere vrezen", het lezen van het Woord is het beste middel om de vreze des Heeren te verwekken.
2. "Om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen om die te doen."
3. "Opdat hij de dagen verlange in zijn Koninkrijk."

Ik zal mezelf nu beperken tot deze woorden: *"Hij zal daarin, dat is: in het wetboek lezen al de dagen zijns levens."*

De Heilige Schrift is, zoals Augustinus heeft gezegd, *een gouden brief die ons door God is gestuurd*. Deze moet ijverig gelezen worden; het ontbreken van Schriftkennis is de moeder niet alleen van de dwaling maar ook van de Godsvrucht. "Gij dwaalt, niet wetende de Schriften", Matth. 22:29. Ons wordt bevolen om de Schriften te onderzoeken, Joh. 5:39. Het Griekse woord betekent 'grondig zoeken', zoals wij

zouden zoeken naar een zilverader. Hoe aandachtig leest een kind de laatste wilsbeschikking van zijn vader en hoe ijverig bestudeert een burger zijn burgerrechten! Met dezelfde ijver zouden wij Gods Woord moeten lezen; daarin staan onze rechten op de hemel. Het is een zegen dat wij in de Bijbel mogen lezen. Trajanus, de keizer, verbood de Joden om te lezen in het wetboek.

Laten wij dit heilige Woord onderzoeken. Apollos was "machtig in de Schriften", Hand. 18:24. Melancton dronk de zuivere melk van het Woord in toen hij jong was. Alfonsus, de koning van Aragon, las de Bijbel veertien keer. Hiëronymus vermeldt dat het hart van de Romeinse Cecila werd tot de "bibliotheek van Christus" doordat ze veel in het Woord las. Als de Schrift alleen in de oorspronkelijke talen opgetekend was, zouden velen dat als een excuus gebruiken om er niet in te lezen. Maar als het Woord des Geestes uit de schede is genomen en het Woord door vertalingen voor ons toegankelijk is gemaakt, wat zou ons dan nog verhinderen om deze heilige verborgenheden naarstig te onderzoeken?

Op straffe des doods was het Adam verboden om te eten van de boom der kennis. "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven", Genesis 2:17. Er schuilt geen gevaar in het aanraken van de boom van de Heilige Schrift. Als wij niet eten van deze boom der kennis zullen wij sterven. Wat zal er worden van hen die vreemdelingen zijn van de Schrift? "Ik schrijf hem de voortreffelijkheden Mijner wet voor; maar die zijn geacht als wat vreemds", Hoséa 8:12. Velen leggen de Schrift als roestige wapenrusting ter zijde, Jeremia 8:9. Ze lezen vaker in kluchtverhalen dan in Paulus. Ze brengen vele uren door met een kam voor een spiegel, maar hun ogen worden moe als ze een Bijbel zien. Zelfs de mohammedanen zullen in het oordeel opstaan tegen deze christenen. Zij eren de boeken van Mozes en als ze een bladzijde vinden waarop iets uit de Pentateuch is geschreven, zullen ze deze oppakken en kussen. Wie het geschreven Woord verwerpt, verwerpt God Zelf, Die er Zijn zegel op heeft gezet. Als wij geen acht geven op het bevel van de koning, beledigen wij hem persoonlijk. Zij die de Schriften verwerpen en belasteren zijn in een staat van veroordeling. "Die het woord veracht, die zal verdorven worden", Spreuken 13:13. Het is ook niet genoeg om het Woord van God te lezen. Het zou echter onze zorg moeten zijn om daardoor geestelijk gewin en voordeel te verkrijgen, opdat onze ziel opgevoed wordt in de woorden des geloofs, 1 Tim. 4:6.

Waarom werd de Schrift opgetekend? Is het niet opdat wij deze tot ons voordeel zouden lezen? God gaf ons Zijn Woord niet alleen als een landschap om naar te kijken. Hij gaf deze, zoals een vader zijn zoon geld geeft om dat te gebruiken. Het is bedroevend als het Woord ons geen nut doet, dan zij we als iemand die de tering heeft, met wie het niet goed gaat. Mensen zouden niet graag handel drijven, als ze geen winst zouden maken.

De grote vraag waarover ik moet spreken is: *hoe kunnen wij de Schriften lezen met het meeste geestelijk voordeel?*

Bij het beantwoorden van deze vraag zal ik verschillende (24) regels en richtlijnen geven voor het lezen van de Schrift.

1. *Als u met voordeel wilt lezen, moet u wegdoen wat u dat kan verhinderen.* Als wij willen dat ons lichaam gezond blijft, moeten wij een eind maken aan alles wat dat verhindert. Er zijn drie belemmeringen die weggenomen moeten worden, als u de Schrift tot uw nut wil lezen.

(1) *Verbreek de liefdesbanden met elke zonde.* Een arts kan nog zulke goede geneesmiddelen voorschrijven, als de patiënt gif inneemt, zal dat de kracht en de

werking van het medicijn belemmeren. De Schrift schrijft uitnemende geneesmiddelen voor. Als wij echter in zonde leven, zal dat alles krachteloos maken. Bij koorts kan het niet goed gaan met het lichaam. Evenmin kan het goed gaan met de ziel als deze brandt van begeerte. Plato noemt de liefde tot de zonde *magnus daemon*, een grote duivel. Zoals de roos verwoest wordt door een ziekte die in haar voortwoekert, zo worden de zielen van mensen verwoest door de zonden waarin zij zich uitleven.

- (2) *Pas op voor de doornen die het gelezen Woord zullen verstikken.* Onze Zaligmaker zegt dat deze doornen de zorgvuldigheden van deze wereld zijn, Matth. 13:22. Met "zorgvuldigheden" wordt hebzucht bedoeld. Een begerig mens heeft zoveel verschillende aardse bezigheden dat hij nauwelijks tijd kan vinden om te lezen. Als hij er tijd voor maakt, wat doet hij dan ongepaste dingen onder het lezen! Terwijl zijn oog op de Bijbel is geslagen, is zijn hart gericht op de wereld. Hij is niet zozeer bezet met de geschriften van apostelen als met de inhoud van zijn rekeningboeken. Zal deze man tot zijn nut lezen? U zult eerder olie en siroop kunnen winnen uit vuursteen dan hij de Schrift met enig echt voordeel zal kunnen lezen.
- (3) *Zorg ervoor dat u niet spot met de Schrift; dit is spelen met vuur.* Sommige mensen kunnen pas vrolijk zijn als ze God tarten. Als ze bedroefd zijn, gebruiken ze de Schrift als hun harp om de boze geest te verdrijven. Ze doen als die dronkaard die, nadat hij zijn bekers had leegdronken, tot zijn makkers riep: "Geef ons van uw olie, want onze lampen gaan uit." Hoed u hiervoor in de vreze Gods. Koning Edward IV kon het niet verdragen dat er met zijn kroon gespot werd. Hij liet iemand doden die zei dat hij zijn zoon erfgenaam van de kroon zou maken. Hiermee bedoelde hij echter de kroon die het uithangbord van zijn herberg was. Veel minder zal God dulden dat er met Zijn Woord gespot wordt. Eusebius verhaalt van iemand die spotte met een deel van de Schrift: God sloeg hem met waanzin. Het is rechtvaardig als de Heere zulke mensen overgeeft aan hun verkeerde oordeel, Rom. 1:28.

2. *Als u met voordeel wilt lezen, moet u uw hart voorbereiden op het lezen van het Woord.* Het hart is een instrument dat gestemd moet worden. "Richt uw hart tot de HEERE", 1 Samuël 7:3. De heiden, zo vermeldt Plutarchus, achtte het ongepast om overhaast of onbezonnen tot zijn vermeende goden te naderen. Deze voorbereiding op het lezen bestaat in twee dingen:

- (1) In het bepalen van onze gedachten bij het gewichtige werk dat we gaan doen. De gedachten zijn dwaalziek, daarom moeten wij ze bijeenroepen.
- (2) In het verdrijven van de onreine hartstochten die ons onbekwaam maken om te lezen. Voor wij komen tot het water des levens, moeten wij het gif van de onreine hartstochten wegdoen. Velen begeven zich overhaast tot het lezen van het Woord. Het is geen wonder dat ze zonder voordeel weggaan, als ze zonder voorbereiding komen.

3. *Lees de Schrift met eerbied.* Denk na over iedere zin die u leest. God spreekt tot u. De ark waarin de wet was gelegd, was overtrokken met louter goud, opdat de Leviëten die niet zouden aanraken, Ex. 25. Waarom was dat anders dan om bij het volk eerbied te verwekken voor de wet? Toen Ehud aan Eglon vertelde dat hij een boodschap voor hem had van God, stond hij van zijn troon op, Richt. 3:20. Het geschreven Woord is een boodschap van Jehovah; met wat een diepe eerbied zouden wij dat moeten ontvangen!

4. *Lees het boek van de Schrift in orde.* Hoewel sommige gebeurtenissen ons nopen om daarvan af te wijken, is het beter om altijd volgens een bepaalde orde te lezen. Orde is een geheugensteun. wij beginnen de brief van een vriend ook niet in het midden te lezen.

5. *U moet de Schrift goed leren verstaan.* "Maak mij verstandig, opdat ik Uw geboden lere", Psalm 119:73. Hoewel er enige knopen in de Schrift zijn die niet gemakkelijk ontbonden kunnen worden, heeft de Heilige Geest ons de dingen die noodzakelijk zijn voor onze zaligheid duidelijk getoond. Weten wat de Schriften betekenen is de eerste stap tot nut. Onder de wet moest Aäron eerst de lampen aansteken en dan de wierook branden. De lamp van het verstand moet eerst aangestoken worden voor het hart brandend gemaakt kan worden. Verkrijg zoveel mogelijk kennis door het vergelijken van de Schriften, door met anderen te spreken en door de beste bijbelverklaringen te gebruiken. Zonder kennis is de Schrift een verzegeld boek. Iedere regel is te hoog voor ons en als het Woord over ons hoofd heengaat, kan het ons hart nooit raken.

6. *Lees het Woord met grote aandacht.* Erasmus heeft gezegd: "Als iemand vluchtig de Schrift leest, is daardoor weinig goeds te verkrijgen, maar als hij met grote aandacht leest, is ze een reuke des levens." wij hebben alle reden om aandachtig te zijn, als wij bedenken hoe belangrijk de waarheden zijn die in dit heilige Boek zijn gebundeld. "Dat is geen vergeefs woord voor ulieden; maar het is uw leven", Deut. 32:47. Als een brief geopend en gelezen werd die betrekking had op alle goederen van iemand, hoe aandachtig zou hij die dan lezen.

- a. In de Schrift gaat het over onze zaligheid. Ze spreekt over de liefde van Christus wat zulk een belangrijk onderwerp is! Christus heeft de mensen meer liefgehad dan de gevallen engelen, Hebrëeën 2:7. Een magneet is ongevoelig voor goud en parels, maar trekt ijzer aan. Zo ging Christus de engelen voorbij, die een hogere afkomst hadden, en trok Hij de mensen tot Zich. Christus had ons meer lief dan Zijn eigen leven. Ja, hoewel wij de hand hadden in Zijn dood, heeft Hij ons niet buiten Zijn testament geplaatst. Dit is een liefde die het verstand te boven gaat. Wie kan dit zonder aandacht lezen?
- b. De Schrift spreekt over de verborgenheid des geloofs, de vergelding en het kleine getal van hen die zalig zullen worden: "weinig uitverkoren", Matth. 20:16. Iemand heeft eens gezegd dat de namen van alle goede keizers van kome in een kleine ring gegraveerd zouden kunnen worden. Verhoudingsgewijs zijn er slechts weinig namen in het Boek des levens.
- c. De Schrift spreekt over strijden voor de hemel als in een gevecht op leven en dood, Lukas 13:24. Ze waarschuwt ons voor het derven van de beloofde rust, Hebrëeën 4:1. Ze beschrijft de verschrikkingen van de helse kwellingen, de worm en het vuur, Mark. 9:44. Wie kan die lezen zonder het ter harte te nemen? Sommige mensen hebben een zorgeloos, luchthartig gemoed. Zij hollen over de meest gewichtige waarheden heen, zoals Israëel die het Pascha met haast at. en het Woord doet hun geen nut. Lees het Woord met een ernstig en kalm gemoed. Ernst is de ballast van de christen die voorkomt dat hij door ijdelheid ten val gebracht wordt.

7. *Probeer te onthouden wat u leest.* Satan wil het Woord heimelijk uit uw gedachten verdrijven. Dat doet hij niet om het zelf te gebruiken, maar opdat wij het niet gebruiken. Het geheugen zou moeten zijn als het koffertje dat bij de ark werd

neergezet. "Ik heb gedacht aan Uw oordelen vanouds aan", Psalm 119:52. Hiëronymus zegt van een Godvrezende vrouw, Paula, dat ze het grootste deel van de Schriften uit haar hoofd kende. Ons wordt gezegd dat wij het Woord van God in ons moeten laten wonen, Kol. 3:16. Het Woord is als een juweel; het siert de verborgen mens. Zullen wij het dan niet onthouden? Als het Woord niet in onze gedachten blijft, kan het ook geen nut doen. Sommige mensen kunnen zich beter een nieuwsbericht herinneren dan een vers uit de Schrift. Hun geheugen is als een vijver waarin vissen leven, maar kikkers sterven.

8. *Overdenk wat u leest.* "Ik zal Uw bevelen overdenken", Psalm 119:15. Het Hebreeuwse woord "mediteren" betekent "diep in gedachten zijn". Bij meditatie moeten onze gedachten gericht zijn op het voorwerp van overdenking. Maria overlegde al deze dingen, Lukas 2:19. Meditatie is het overdenken van de Schrift. Lezen brengt de waarheid in ons hoofd, meditatie in ons hart. Lezen en mediteren moeten elkaar, zoals Castor en Pollux, elkaar altijd vergezellen. Mediteren zonder lezen is niet goed; lezen zonder mediteren is vruchteloos. De bij zuigt nectar uit de bloem en brengt deze dan in de korf en maakt er zo honing van. Door te lezen zuigen wij nectar uit de bloem van het Woord, door te mediteren geven wij het een plaats in de korf van onze gedachten en zo wordt het tot nut. Meditatie is de blaasbalg van de genegenheid. "Een vuur ontbrandde in mijn overdenking", Psalm 39:4. Wij blijven zo koud na het lezen van het Woord, omdat wij ons niet warmen aan het vuur van de overdenking.

9. *Begeef u tot het lezen van de Schrift met een nederig hart.* Erken hoe weinig u het waardig bent dat God Zichzelf in Zijn Woord aan u zou openbaren. God maakt Zijn verborgenheden aan ootmoedige mensen bekend. Hoogmoed is een vijand van profijt. Er is wel gezegd dat de grond waarop de pauw zit onvruchtbaar is. Het hart waarin hoogmoed woont, is waarlijk onvruchtbaar. Een trots mens veracht de raad van het Woord en haat terechtwijzingen. Zou het Woord hem tot nut zijn? "De nederigen geeft God genade", Jak. 4:6. De meest voortreffelijke heiligen zijn gering geweest in eigen oog. Zoals de zon op de middag, waren ze het minst zichtbaar toen ze het hoogst stonden. David was verstandiger dan al zijn leraars, Psalm 119:99, maar hoe nederig was hij: "ik ben een worm en geen man", Psalm 22:7.

10. *Geloof het geschreven Woord;* geloof dat het van God is. Aanschouw de Naam van God in elke regel. Om hun wetten aannemelijker te maken, zeiden de Romeinen dat ze waren ingegeven door de goden te Rome. Geloof dat de Schriften door God zijn geïnspireerd. "Al de Schrift is van God ingegeven", 2 Tim. 3:16. Wie kon de grote leerstukken van de Drie-eenheid, de verzoening van Jezus Christus voor zondaren en de opstanding openbaren dan God? Vanwaar zouden de Schriften kunnen komen, als ze niet van God kwamen?

- a. Zondaren kunnen de auteurs van de Schrift niet zijn. Zouden zij zulke heilige regels neerschrijven of de zonden die zij liefhebben zo scherp veroordelen?
- b. Heiligen kunnen de auteurs van de Schrift niet zijn. Hoe zou het te verenigen zijn met hun heiligheid dat ze onder Gods Naam zouden spreken? Hoe zouden ze kunnen zeggen: "Zo zegt de HEERE" van een boek dat ze zelf gemaakt hadden?
- c. Engelen kunnen de auteurs van de Schrift niet zijn. Welke engel zou zich durven uitgeven voor God en durven zeggen: "Ik ben de HEERE"? Geloof dat de Schrift van oorsprong heilig is en afkomstig is van de Vader der lichten. Uit de oudheid van de Schrift blijkt haar Goddelijkheid. Geen enkele bestaande menselijke

geschiedenis gaat verder terug dan de zondvloed van Noach. De Schrift spreekt echter over dingen van vóór die tijd. Bovendien tonen de verhevenheid, de diepte, de zuiverheid en de eenheid van de Schrift dat niemand anders dan God Zelf haar ingegeven kan hebben. Voeg hierbij de uitwerking van het geschreven Woord op het geweten van mensen. Door het lezen van de Schrift zijn ze tot andere mensen geworden, zoals wij zien bij Augustinus, Junius en anderen. Stel u voor dat u een zegel zou zetten op een stuk marmer en dat een afdruk zou achterlaten. Dan zou u zeggen dat er een wonderlijke kracht school in dat zegel. Als het Woord een hemelse afdruk van genade nalaat in het hart, blijkt daaruit evenzo haar Goddelijke kracht. Als u het Woord met vrucht wilt lezen, moet u geloven dat het van God is. Sommige twijfelaars trekken de waarheid van de Schrift in twijfel. De artikelen van de godsdienst staan wel in hun geloofsbelijdenis, maar ze geloven die niet. Ongeloof doet afbreuk aan de kracht van het Woord en maakt het vruchteloos. Wie zal waarheden gehoorzamen waarin hij niet gelooft? "Het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was", Hebreëen 4:2.

11. *U moet veel achting hebben voor de Schriften.* "De wet Uws monds is mij beter, dan duizenden van goud of zilver", Psalm 119:72. Kan iemand vaardig zijn in enige kunst als hij die minacht en geringschat? Waardeer dit Boek van God boven alle andere boeken.

- Gregorius noemt de Bijbel het hart en de ziel van God.
- De rabbi's zeggen dat er zeer veel betekenis ligt in iedere tittel en jota van de Schrift. "De wet des HEEREN is volmaakt", Psalm 19:8.
- De Schrift is de bibliotheek van de Heilige Geest; het is een boek met Goddelijke kennis. Ze laat ons precies zien en weten wat de dienst van God inhoudt.
- De Schrift bevat de *credenda*, de dingen die wij moeten geloven, en de *agenda*, de dingen die wij moeten doen. Ze kan ons wijs maken tot zaligheid, 2 Tim. 3:15.
- De Schrift is de maatstaf van de waarheid en de rechter bij onenigheid.
- Ze is de poolster die ons de weg naar de hemel wijst.
- De Schrift is het kompas waarnaar wij het roer van onze wil moeten richten.
- Ze is de akker waarin Christus, de Parel van grote waarde, is verborgen.
- Ze is een rots van diamant.
- Ze is heilig oogwater of ogenzalf. Ze herstelt de ogen die haar aanschouwen.
- Ze is een vergrootglas, waardoor wij de luister van Gods heerlijkheid zien. Ze is een veelzijdig geneesmiddel of medicijn voor de ziel.
- De bladeren van de Schrift zijn als de bladeren van de boom des levens tot genezing der heidenen, Openb. 22:2.
- De Schrift werkt en voedt genade. Hoe wordt de nieuwe mens geboren? Is het niet door het Woord der waarheid, Jak. 1:18? Hoe groeit hij? Is het niet door de redelijke, onvervalste melk van het Woord, 1 Petrus 2:2?
- Het geschreven Woord is het boek waarin wij het bewijs vinden dat wij naar de hemel reizen. Het is het baken dat ons de rotsen van zonde toont.
- Het is het gif tegen dwaling en afval - het tweesnijdende zwaard dat de oude slang verwondt. Het is onze burcht om de kracht van de begeerte te weerstaan, zoals het Capitool te Rome, een plaats met versterkingen en munitie.
- De Schrift is de toren van David, waar de schilden van ons geloof hangen. *Neem het Woord weg en u berooft ons van de zon*, heeft Luther gezegd.

- Het geschreven Woord gaat boven een hemelse gezant of een stem uit de hemel: "deze stem hebben wij gehoord, als zij van de hemel gebracht is geweest. En wij hebben het profetische woord, dat vaster is", 2 Petrus 1:18.
- Als de keizer zoveel waarde hechtte aan zijn commentaren dat hij zijn purperen mantel verloor toen hij die veilig wilde stellen, hoeveel achting zouden wij dan moeten hebben voor de heilige woorden van God? "De redenen Zijns monds heb ik meer geacht dan mijn dagelijks eten", Job 23:12; Engelse vertaling.
- Op de dag van zijn kroning werden aan Edward VI drie zwaarden getoond, wat betekende dat hij koning was over drie Koninkrijken. De koning zei dat er één zwaard ontbrak. Toen hem gevraagd werd wat dat was, zei hij: "De Bijbel, of het zwaard van de Geest, en deze moet hoger geacht worden dan alle tekenen van koninklijke waardigheid."
- Robert, de koning van Sicilië, had zoveel achting voor het Woord van God, dat hij tegen zijn vriend Petrarchus zei: "Ik verklaar dat de Schriften mij liever zijn dan mijn Koninkrijk en als één van beide mij ontnomen zou worden, zou ik liever mijn kroon verliezen dan de Schriften."

12. *Laat uw hart branden van liefde voor het Woord.* Achting is een zaak van het verstand, liefde van het gevoel. "Zie aan, dat ik Uw bevelen lief heb", Psalm 119:159. Wie zijn beroep met vreugde uitoefent, zal waarschijnlijk vooruitkomen. Een minnaar van de wetenschap zal een geleerde worden. Augustinus zegt ons dat hij voor zijn bekering geen vermaak had in de Schriften, maar dat hij er daarna vreugde in vond. David achtte het Woord zoeter dan honing die druipt uit de honingraat. Thomas a Kempis zei vaak, *dat hij pas tevreden was als hij in een hoek zat met het boek van God in zijn hand.* Genas Alfons, de koning van Sicilië van zijn ziekte doordat hij met zoveel genoegen Quintus Curtius las? Met hoeveel vreugde zouden wij dan het boek des levens moeten lezen!

Er is genoeg in het Woord om ons heilig vergenoegd en verblijd te maken. Het is een voorbeeld en een betuiging van Gods heilige liefde jegens ons. De Geest is het teken van Gods liefde; het Woord is de brief van Zijn liefde. Met hoeveel vreugde leest iemand de brief van zijn vriend! Het geschreven Woord is een Goddelijke schatkamer of voorraadschuur. Het wordt waarlijk uitgedeeld als parels om de inwendige mens van het hart mee te versieren. Het geschreven Woord is het ware manna, waarin allerlei zoetheit te smaken is. Het is een krachtig medicijn. Het geeft wijn aan mensen met een benauwd hart. Ik heb gelezen over een oude rabbi, die te midden van een grote menigte mensen verkondigde dat hij een krachtig geneesmiddel te koop had. Toen velen op hem toestroomden en hem vroegen of hij dat wilde tonen, opende hij de Bijbel en wees hij hen op verschillende troostrijke teksten. De heilige David dronk van deze hartversterkende drank: "Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt", Psalm 119:50. Chrysostomus vergelijkt de Schrift met een tuin: *iedere regel is een welriekende bloem, die wij niet op onze borst moeten dragen, maar in ons hart.* Als wij vermaak hebben in het Woord, doet het ons nut. wij moeten niet alleen de vertroosting van het Woord liefhebben, maar ook de bestraffing. Mirre is bitter voor het verhemelte, maar goed voor de maag.

13. *Begeef u tot het lezen van het Woord met een eerlijk hart.* Christus spreekt over een eerlijk hart, Lukas 8:15. Wat wil het zeggen om het Woord met een eerlijk hart te lezen?

- a. Komen met een hart dat gewillig is om de hele raad van God te weten. Een begenadigd hart wil niet dat er enige waarheid verborgen wordt, maar zegt met

Job: "Behalve wat ik zie, leer Gij mij", Job. 34:32. Zij die kiezen wat hun te pas komt in de godsdienst, zullen sommige dingen die het Woord hen beveelt wel doen, maar andere niet. Dit zijn ongezonde harten en het Woord doet hun geen nut. Ze zijn als een patiënt die, als hem een bittere pil en een drankje voorgeschreven wordt, het drankje inneemt, maar de pil weigert.

- b. Het Woord lezen met een eerlijk hart is lezen opdat wij daardoor geestelijk zullen groeien. Het Woord is het middel en instrument van onze heiligmaking. wij komen niet alleen tot het Woord om verlicht te worden, maar ook om daardoor geheiligd te worden. "Heilig ze in Uw waarheid", Joh. 17:17. Sommigen lezen de Bijbel zoals iemand naar de tuin gaat om bloemen te plukken, dat wil zeggen ze lezen aangename woorden. Augustinus bekent dat hij voor zijn bekering naar Ambrosius ging luisteren; meer vanwege zijn mooie preken en ongewone opvattingen dan vanwege de geestelijkheid van zijn woorden. Het is als een vrouw die haar gezicht opmaakt, maar geen aandacht schenkt aan haar gezondheid. Maar een eerlijk hart komt evenals als Naman tot de wateren van de Jordaan om genezen te worden van de melaatsheid. "O," zegt de ziel, "dat het zwaard van de Geest mijn harde hart zou doorsteken, dat dit gezegende Woord dezelfde kracht zou hebben als het water der ijvering, namelijk om te doden en vruchtbaar te maken, opdat het mijn zonde zou doden en mij vruchtbaar zou maken in genade, zie Num. 5:27.

14. *Leer de Schrift toe te passen;* beschouw ieder woord alsof het tot u gesproken is. Als het Woord woedt tegen de zonde, moet u denken: God bedoelt mijn zonden. Als het aanspoort tot enige plicht, moet u denken: God bedoelt mij hiermee. Velen schuiven de Schrift van zichzelf af, alsof ze alleen betrekking zou hebben op hen die leefden in de tijd waarin ze werd opgetekend. Als u echter wilt dat het Woord u nut doet, moet u het op uzelf toepassen. Een medicijn zal geen goed doen, als het niet wordt gebruikt. De heiligen van vroeger beschouwden het Woord alsof het tot hen persoonlijk gesproken was. Tot koning Josia de bedreiging hoorde die in het Boek van God geschreven was, paste hij die op zichzelf toe: "Hij scheurde zijn klederen", 2 Kon. 22:11. en vernederde zijn ziel voor de Heere.

15. *Luister zo goed naar de geboden uit het Woord als naar de beloften.* In de geboden ligt onze plicht vervat, zoals door onze aderen bloed stroomt. In de beloften ligt troost, zoals de levensgeest door onze slagaders vloeit. Laat u leiden door de geboden en vertroosten door de beloften. Zij die zien op de belofte zonder acht te slaan op het gebod, worden niet gesticht door de Schrift. Het gaat hen meer om troost dan om hun plicht. Zij zoeken verkeerde troost; zoals Apollo de laurierboom omhelsde in plaats van Daphne. Het lichaam kan even zo goed opgezwollen zijn van wind als van vlees. Een mens kan net zo goed vervuld zijn met ongegronde troost als met echte, ware troost.

16. *Vestig uw aandacht op de belangrijkste schriftgedeelten.* De bij gaat zitten op de bloemen waaruit zij de meeste zoetigheid kan opzuigen. Hoewel de hele Schrift uitnemend is, kunnen sommige delen daarvan gewichtiger, levendiger en indringender zijn. De namen van de stammen en de geslachtsregisters van de aartsvaders zijn minder belangrijk dan het geloof en het nieuwe schepsel. Sla acht op de voortreffelijkheden van de wet, Hoséa 8:12. Mensen die alleen lezen om hun nieuwsgierigheid te bevredigen, vermoeien zich wel, maar niet echt tot hun nut. Sommige mensen hebben te diep willen doordringen in de tijdelijke heerschappij van Christus; dit heeft Zijn geestelijke heerschappij in hun harten verzwakt.

17. *Leg uw leven naast het Woord.* Zie in hoeverre de Schrift en uw hart overeenkomen, in hoeverre de zonnewijzer van uw leven strookt met de stand van deze zon. Is uw hart, als het ware, een kopie en afschrift van de Schrift? Is het Woord geschreven in uw hart? Het Woord eist ootmoed. Bent u niet alleen verootmoedigd, maar ook ootmoedig? Het Woord eist bekering Joh. 3:7. Is uw hart veranderd, niet alleen een zedelijke en gedeeltelijke verandering, maar ook een geestelijke? Is er zo'n verandering in u gewerkt, alsof er een andere ziel woont in hetzelfde lichaam? "Dit waart gij sommigen, maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd", 1 Kor. 6:11. Het Woord eist liefde tot de heiligen, 1 Petrus 1:22. Bemint u genade waar u deze ziet? Is genade u evenals zo dierbaar in een arme als in een rijke? Een zoon ziet graag de afbeelding van zijn vader, ook als deze in een onooglijke lijst hangt. Is genade u lief, ook als ze gepaard gaat met enige gebreken, zoals ook het goud in de erts u dierbaar is? Het zou erg profijtelijk voor ons zijn om ons hart naast de regel van het Woord te leggen, om te zien in hoeverre het daarmee overeenstemt. Zo leren wij de gesteldheid en de staat van onze ziel kennen. Ook zien wij in het Woord welke blijken en bewijzen wij hebben van ons hemelburgerschap.

18. *Besteed bijzondere aandacht aan de schriftgedeelten die handelen over uw persoonlijke toestand.* Als een teringlijder Galenus of Hippocrates zou lezen, zou hij vooral nagaan wat zij gezegd hadden over zijn kwaal. Wij moeten zeer aandachtig de schriftgedeelten lezen die het meest van toepassing zijn op de toestand waarin wij nu verkeren. Ik zal ingaan op drie gevallen: lijden, verlating en zonde.

- (1) *Lijden.* Heeft God uw ketenen zwaar gemaakt? Ga dan vooral te rade bij deze schriftgedeelten. "Indien gij de kastijding verdraagt, zo gedraagt Zich God jegens u als zonen", Hebreëen 12:7. "Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden" Ges. 27:9. "Uw droefheid zal tot blijdschap worden", Joh. 16:20. "Onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid", 2 Kor. 4:17. De juwelier legt goud op een donkere ondergrond. Zo werkt God eerst de donkere kleur van het lijden en dan de gouden kleur van de heerlijkheid.
- (2) *Verlatingheid.* Bent u uw geestelijke troost kwijtgeraakt? "In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen", Jesaja 54:8. De zon kan schuilgaan achter een wolk, maar ze staat nog steeds aan de hemel. God kan Zijn aangezicht verbergen, maar Hij heeft het verbond niet verbroken. "Ik zal niet geduriglijk verbolgen zijn, want de geest zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden, en de zielen die Ik gemaakt heb", Jesaja 57:16. God is als een musicus, die de snaren van zijn luit niet te strak zal spannen, zodat ze niet breken. "Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid", Psalm 97:11. De vertroosting van Gods kind kan evenals als een zaadje verborgen zijn onder de kluiten. Tenslotte zal dit zaad echter uitspruiten tot een oogst van vreugde.
- (3) *Zonde.* Wordt u meegevoerd door begeerte? Lees Galaten 5:24 en Jakobus 1:15. "Onthoud u van de vleselijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel", 1 Petrus 2:11. De omhelzing van de begeerte is dodelijk, Spreuken 7:10, 22, 23; Spreuken 22:14. Ga naar de wateren van het heiligdom om het vuur van uw begeerte te doven. Verkeert u onder de macht van ongeloof? Lees dan Jesaja 26:3. "Gij zult hem bewaren in volkomen vrede, wiens hart op U gericht is, omdat Hij op u vertrouwt", Engelse vertaling.

Bolton spreekt over een benauwde ziel die op zijn ziekbed veel troost putte uit dit schriftgedeelte. "De rede des HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild allen, die op Hem betrouwen", 2 Sam. 22:31. "Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve", Joh. 3:15. Ongeloof is een zonde die God beledigt. "Die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt", 1 Joh. 5:10. Ongeloof is ook een zonde die de ziel doodt. "Die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem", Joh. 3:36. Let daarom in het lezen vooral op die schriftgedeelten die slaan op uw persoonlijke toestand. De hele Bijbel moet gelezen worden. Besteed echter wel bijzondere aandacht aan die teksten die het duidelijkst wijzen naar uw staat.

19. *Schenk bijzondere aandacht aan de voorbeelden in de Schrift.* Maak de voorbeelden van anderen tot levende preken voor uzelf.

- a. Let op de voorbeelden van Gods oordelen over zondaren. Ze zijn opgehangen in ketenen als afschrikwekkend voorbeeld. Hoe streng heeft God trotse mensen gestraft! Nebukadnézar werd veranderd, zodat hij gras at. Herodus werd verteerd door wormen. Hoe heeft God de afgodendienaars bezocht, Num. 25:3, 4, 9; 1 Kon. 14:9, 10. Hoe snel heeft Hij getuigd tegen leugenaars, Hand. 5:5, 10. Deze voorbeelden zijn gesteld tot bakens om ze te vermijden, 1 Kor. 10:11; Judas 1:7.
- b. Let op de voorbeelden van Gods genade voor Zijn kinderen. Jeremia stierf niet in de gevangenis. De driejongelingen werden gespaard in de vurige oven en Daniël werd bewaard in de leeuwenkuil. Deze voorbeelden zijn steunpilaren voor het geloof, ze sporen ons aan tot heiligheid.

20. *Leg de Bijbel niet ter zijde voor u voelt dat uw hart verwarmd is.* "Ik zal Uw bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt", Psalm 119:93. Lees het Woord van God niet alleen als een geschiedenisboek, maar probeer onder het beslag daarvan te komen. Laat het u niet alleen onderwijzen, maar laat het ook uw hart brandende maken. "Is Mijn woord niet also, als een vuur?, spreekt de HEERE", Jer. 23:29. Leg het Woord nooit weg voor u met de discipelen kunt zeggen: "Was ons hart niet brandende in ons?", Lukas 24:32.

21. *Breng in praktijk wat u gelezen hebt.* Ik heb uw geboden gehouden, Psalm 119:66. Een student in de natuurkunde is niet tevreden als hij leest over een natuurkundig systeem of lichaam, maar hij doet ook praktijkoefening. Het levenssap van de dienst van God ligt in de praktijk der Godzaligheid. Zo vinden wij het als het ware ook in de tekst: *hij zal lezen in het boek der wet al de dagen zijns levens om te bewaren al de woorden van deze wet en deze inzettingen, om die te doen.*

Christenen zouden wandelende Bijbels moeten zijn. Xenophon zei dat velen de wetten van Lycurgus lazen, maar dat weinigen ze naleefden. Het geschreven Woord is niet alleen een regel voor onze kennis, maar ook een regel voor onze gehoorzaamheid. Het is niet alleen tot betering van ons inzicht, maar wij moeten ook onze gang daarnaar richten. David noemt Gods Woord een "lamp voor zijn voet", Psalm 119:105. Het was niet alleen een licht voor zijn ogen om bij te kunnen zien, maar ook een licht voor zijn voeten om bij te kunnen wandelen. Als wij Gods geboden doen, handelen wij met het talent van onze kennis en maken wij dat profijtelijk. wij lezen de Schrift met zegen, als wij vluchten van de zonden die het Woord verbiedt en de plichten omhelzen die het Woord gebiedt. Wat wij lezen zal slechts een toorts zijn om de weg naar de hel bij te lichten, als wij dat niet in praktijk breng.

22. *Maak gebruik van de profetische bediening van Christus.* Hij is de Leeuw uit de stam van Juda, aan Wie het is gegeven om het boek van God te openen en de zegelen daarvan open te breken, Openb. 5:5. Christus leert ons zo, dat Hij ons levend maakt, Joh. 8:12. De wijsgeer zegt, *dat licht en warmte elkaar versterken*. Dat is waar in dit opzicht. Waar Christus in de ziel komt met Zijn licht, gaat dat gepaard met de warmte van geestelijk leven. Christus geeft ons een vermaak in Zijn Woord: "Gij hebt mij geleerd. Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest", Psalm 119:102, 103. Het is één ding om een belofte te lezen, maar het is iets anders om er een vermaak in te hebben. Mensen die de Schrift willen kennen, moeten op de leerschool van Christus komen. "Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden", Lukas 24:45. Christus opende niet alleen de Schrift, maar ook hun verstand.

23. *Ga vaak over de drempel van het heiligdom.* Kom trouw onder een rechte bediening van het Woord. "Welgelukzalig is de mens die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten", Spreuken 8:34. Predikanten zijn de uitleggers van Gods Woord. Het is hun werk om de duistere plaatsen van de Schrift te openen en te verklaren. wij lezen over kruiken en fakkels in de kruiken, Richt. 7:16. Predikanten zijn aarden kruiken, 2 Kor. 4:7. In deze kruiken bevinden zich echter fakkels om zielen in het duister te verlichten.

24. *Bid of God u voorspoedig wil maken.* "Ik ben de HEERE, uw God, Die u leert opdat het u welga" Ges. 48:7; Engelse vertaling.

- Bid zoals David: "Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet", Psalm 119:18.
- Bid of God de sluier van de Schriften wegneemt, opdat u ze zult verstaan.
- Bid of Hij de sluier van uw hart wegneemt, opdat u de Schriften zult geloven.
- Vraag of God u niet alleen Zijn Woord wil geven als een regel tot heiligheid, maar ook Zijn genade als een beginsel van heiligheid.
- Smeek om de leiding van Gods Geest. "En Gij hebt Uw goeden Geest gegeven om hen te onderwijzen", Nehemia 9:20. Hoewel een schip een kompas heeft om naar te varen en touwen en zeilen, kan het toch niet zeilen zonder een briesje wind. Zo kunnen wij wel het geschreven Woord van God hebben als een kompas om naar te varen en de touwen en zeilen van onze eigen inspanningen gebruiken. Maar als de Geest van God niet op ons blaast, kunnen wij daar geen voordeel uit trekken. Als de Almachtige als dauw voor ons is, dan groeien wij als de lelie en is onze schoonheid als de olijfboom, Hoséa 14:5, 6, door de zalving van de Heilige Geest. Iemand kan de cijfers op een zonnewijzer zien, maar hij kan niet zeggen hoever de dag gevorderd is als de zon niet schijnt. We kunnen veel waarheden lezen in de Bijbel, maar deze zijn pas tot zaligheid als Gods Geest in onze ziel schijnt, 2 Kor. 4:6. De Geest is een Geest van wijsheid en openbaring, Ef. 1:17. Toen Filippus zich voegde bij de wagen van de kamerling, verstond deze de Schriften, Hand. 8:35. Als Gods Geest Zich aan het Woord paart, dan zal het kracht doen tot zaligheid. Als deze regels nageleefd worden, zal het geschreven Woord door Gods zegen een "ingeplant Woord" worden, Jak. 1:21. Een goede loot die geënt is in een slechte stam, verandert de natuur daarvan en doet deze zoete en edele vruchten dragen. Als het Woord zaligmakend geënt is in het hart van mensen, heiligt het hen en doet het hen de zoete "vruchten der gerechtigheid" dragen, Filipp. 1:11.

Zo heb ik een antwoord gegeven op de vraag hoe wij de Schrift kunnen lezen met het meeste geestelijke profijt.

Tot slot

1. Stel u niet tevreden met het lezen van de Schrift alleen, maar probeer daar enig geestelijk nut of voordeel uit te trekken. Laat het Woord in uw hart geschreven zijn. "De wet zijns Gods is in zijn hart", Psalm 37:31. Mensen die voordeel trekken uit het lezen van Gods Boek zijn de voortreffelijkste christenen op aarde. Zij verspreiden een goede reuk voor de dienst van God en redden hun ziel.

2. Als u met vrucht de Heilige Schrift hebt gelezen, aanbid dan Gods onderscheidende genade. Prijs God dat Hij niet alleen het licht bij u heeft gebracht, maar ook uw ogen geopend heeft om dat te zien. Loof God omdat Hij Zijn verborgen schat heeft geopenbaard en u verrijkt heeft met zaligmakende kennis. Sommigen komen om omdat ze de Schrift niet hebben en anderen omdat ze die niet gebruiken. God is miljoenen mensen voorbijgegaan. Het lot van Zijn verkiezende liefde is op u gevallen. De Schrift heeft als de wolkkolom een donkere zijde voor anderen, maar een lichte zijde voor u. Ze is voor anderen een dode letter, maar voor u een reuke des levens. Christus is niet alleen aan u, maar ook in u geopenbaard, Gal. 1:16. Hoe zou u heilig verheugd moeten zijn in verwondering en moeten wensen dat u het hart van een seraf had dat brandt van liefde tot God en de stemmen van engelen die de hemel doen weerklinken van liederen tot Gods eer.

Sommige Godvruchtige mensen zullen misschien zeggen dat ze vrezen dat het Woord dat ze lezen hun geen nut doet. Als ons lichaam dreigt te bezwijken, wordt er een hartversterkend middel gegeven. Laat mij zo ook wat hemelse bemoedigingen geven aan hen die bijna bezwijken onder de vrees dat ze geen voordeel kunnen trekken uit het Woord.

- a. *U kunt het Woord met vrucht lezen, hoewel u geringer bent dan anderen.* De aarde die dertigvoudige vrucht voortbracht, was goede aarde, Matth. 13:8. Zeg niet dat u geen vrucht hebt verkregen omdat u niet zo voortreffelijk bent als andere heiligen. Onder Davids helden werden verschillende mannen als sterk beschouwd, hoewel ze niet zo heerlijk waren als de eerste drie, 2 Sam. 23:19.
- b. *U kunt het Woord ook met vrucht lezen, als u niet vlug van begrip bent.* Sommigen klagen zichzelf aan omdat ze traag van begrip zijn. Toen onze dierbare Zaligmaker Zijn lijden voorzei, begrepen de apostelen het zelf niet en was het voor hen verborgen, Lukas 9:45. De schrijver van de brief aan de Hebreëen spreekt over sommigen die traag zijn om te horen, Hebreëen 5:11. Mensen met weinig inzicht hebben misschien wel een diepere genegenheid. Een christen met weinig kennis kan voor de zonde bewaard worden, zoals iemand die weinig ziet, niet in het water hoeft te vallen.
- c. *U kunt de Schrift ook met vrucht lezen, als u geen uitmuntend geheugen hebt.* Velen klagen dat hun geheugen is als een zeef. Christen, doet het u verdriet dat u niet meer kunt onthouden? Bedenk dan tot uw troost eerst dat u een goed hart kunt hebben, hoewel u geen goed geheugen hebt. Bedenk dan in de tweede plaats dat u, hoewel u niet alles wat u leest kunt onthouden, moet onthouden wat het belangrijkste is en wat u het meest nodig hebt. Bij een feestmaaltijd eten wij niet van elke schaal, maar wij nemen zoveel dat wij verzadigd zijn. Het geheugen van een ware christen is als een lamp. Hoewel de lamp niet vol is met olie, is er toch genoeg olie om de lamp te laten branden. Hoewel uw geheugen niet vol is met schriftplaatsen, onthoudt u toch zoveel dat uw liefde tot God brandt.

- d. Heb daarom goede moed, want wat u leest is u tot nut. Sla acht op die bemoedigende bijbeltekst: "*De Trooster, de Heilige Geest, Die zal u alles indachtig maken*", Johannes 14:26.

Einde

2. Het zalig voorrecht van het naderen tot God

Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen. Of, ... tot God te naderen, volgens de Engelse vertaling. Psalm 73:28.

Deze Psalm is zowel voortreffelijk als heilig. Ze wordt beschouwd als een hoogtepunt van Gods Kerk in alle tijden. Ze is echter vooral geschikt om door Godvrezende mensen overdacht te worden in tijden van nood. Ze wordt een Psalm van Asaf genoemd. Asaf was een man die door God was geïnspireerd, een profeet en een van de opperzangmeesters. Dit wordt een Psalm van Asaf genoemd, omdat hij die geschreven heeft of omdat die aan hem was opgedragen om te zingen.

Deze heilige man schijnt hier met zichzelf in tweespraak te zijn over de voorzienigheid. Hij wilde de besluiten van Gods voorzienigheid dagen voor de rechtbank van de rede en onderzoeken of ze wel billijk waren. Hoe kan het rechtvaardig zijn dat de bozen zoveel goed genieten en de goeden zoveel kwaad moeten verdragen? Terwijl Asaf dit bij zichzelf overlegde, kreeg zijn geloof tenslotte de overhand over zijn verstand. Hij overdacht dat de bozen gezet werden *in locis lubricis*, op gladde plaatsen. Evenals als mensen die op het ijs lopen, zullen hun voeten spoedig uitglijden of zoals zij die op een buskruid lopen, zullen spoedig opgeblazen worden, vers 18. Dit nam zijn twijfel weg en gaf zijn gemoed rust.

We moeten de inleiding op de Psalm niet vergeten: "*Waarlijk is God Israël goed*", Engelse vertaling. In het Hebreeuws staat hier *zeker*. Dit is een gouden regel waarover wij niet moeten twisten. In de Septuaginta wordt hier de *vox admirantis* gebruikt, de Psalm begint met *een uitroep van verwondering*. "O, hoe goed is God voor Israël!" Welke engel in de hemel kan dat onder woorden brengen? In de Vulgaat (de Latijnse vertaling) staat *veruntanem, toch is God goed*. Het is alsof de psalmist had gezegd: de kandelaar van voorspoed schijnt op de goddelozen; zij hebben niet alleen wat hun hart kan wensen, maar meer dan hun hart kan wensen, vers 7. De Godvrezende mensen worden diep beproefd en vermengen hun drinken met tranen. Ondanks dit alles is God echter goed voor Israël.

Hier is de fontein, de stroom, de bornput. De Fontein is God; de stroom is goedheid en de bornput waarin alles stroomt is Israël. *Waarlijk, God is aan allen goed*, Psalm 145:9. De milde dauw valt zowel op de distel als op de roos.

We kunnen de woorden ook bezien in de hypothesi, (de veronderstelling) Hier wordt iets verondersteld, namelijk dat wij van nature ver zijn van God en de gemeenschap met God. "De goddelozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan", Psalm 58:4. Iedere stap die een zondaar neemt, voert hem van God af. De verloren zoon reisde naar een vergelegen land, Lukas 15:13. En hierin zien wij een beeld van de zondaar die ver bij God vandaan gaat. Hoe ver zijn zij van God die veertig of vijftig jaar het huis van hun Vader de rug toegekeerd hebben! Wat erger is, zondaren zijn niet alleen ver bij God vandaan, maar ze verlangen ook niet om dicht bij Hem te zijn. Ze hebben altijd graag

gedoold. Zonde wil niet eens dicht bij heiligheid verkeren. De goddelozen gaan zo ver ze kunnen van God af. Ze doen als Kaïn die "uitging van het aangezicht des HEEREN", Genesis 4:16, dat is de gemeente van God, waar de zichtbare tekenen zijn van Gods tegenwoordigheid. Hij vervreemde zichzelf van God, zoveel hij kon. Hij hield zich bezig met bouwen en meende daarmee de stem van zijn geweten te smoren, zoals de Italianen vroeger het geluid van de donder overstemden door het luiden van hun klokken. Zondaren denken dat ze Gods gezelschap niet nodig hebben. "Laat de Heilige Israëls van ons ophouden!" Jesaja 30:11. Laten wij God bij ons vandaan houden; laat Hem niet meer onder ons genoemd worden. Een pijnlijk oog wil niet graag in de zon zijn.

Laten wij ons diep verootmoedigen vanwege onze val in Adam, waardoor wij zo ver van de heilige God zijn afgeraakt. Hemel en aarde zijn minder ver van elkaar verwijderd dan God en de zondaar. Hoe verder wij van God zijn, hoe dichter wij bij de hel verkeren. Hoe verder iemand bij het oosten vandaan zeilt, hoe dichter hij bij het westen is. Laten wij er toch ernstig over nadenken om tot God weer te keren in de weg van bekering. Zeg met de Kerk: "Ik zal heengaan en keren weder tot mijn vorige Man, want toen was mij beter dan nu", Hoséa 2:6.

Laten wij nu de thesis, *de stelling* in tekst nader overwegen: "**Het is mij goed tot God te naderen**", volgens de Engelse vertaling.

De tekst valt uiteen in deze delen:

1. De persoon: mij.
2. De daad: naderen.
3. Het Voorwerp: God.
4. De uitnemendheid van de daad: het is goed.

Lering: het is een grote plicht van christenen om tot God te naderen. "Zo laat ons toegaan met een waarachtig hart", Hebreeën 10:22. Ter verduidelijking van deze lering moeten wij vier dingen onderzoeken:

- (1) Hoe wij in staat zijn om tot God te naderen.
- (2) Waar wij tot God naderen.
- (3) Hoe wij tot God naderen.
- (4) Waarom wij tot God moeten naderen.

(1) *Hoe wij tot God kunnen naderen.* Van nature verzetten wij ons tegen God, zijn wij van Hem vervreemd en vijandig, Kol. 1:21.

Vraag. Hoe kunnen wij dan in Gods nabijheid komen?

Antwoord: door een Middelaar. Jezus Christus staat tussen ons en het Goddelijke recht in. Christus heeft als onze Hogepriester ons vlees aangenomen. Zijn vlees wordt *een voorhang* genoemd, Hebreeën 10:20. Mozes legde een deksel op zijn gezicht, toen het zo helder uitstraalde; daarna konden de Israëlieten tot hem naderen en naar hem kijken. Zo kunnen wij tot God naderen en Hem aanschouwen, nu Christus Zichzelf bedekt heeft met onze menselijke natuur. Zoals Christus door Zijn vleeswording de weg voor ons opende in het Heilige der heiligen, zo deed hij dat ook door Zijn kruisdood. Hij stierf om God en ons vrienden te maken. Omdat Gods wet overtreden was, was Gods recht beledigd. Er werd voldoening geëist vóór wij als vrienden tot God konden naderen. Welnu, hier heeft Christus als onze Priester Zijn bloed gestort voor onze zonden en zo verzoening aangebracht: "vrede gemaakt hebbende door het bloed Zijns kruises", Kol. 1:20. Zoals Jozef, die zo belangrijk was aan het hof, een weg

opende voor zijn broers om te naderen tot de koning, Genesis 47:2, zo is Jezus Christus onze Jozef, Die een weg voor ons opent in Zijn bloed, zodat wij weer nabij God kunnen komen. Door Christus heeft God een welgevallen in ons. Hij reikt de gouden scepter toe, opdat wij zouden naderen en de spits van de scepter aanraken.

(2) Waarin naderen wij tot God?

Antwoord: in het gebruik van Zijn inzettingen. In het Woord naderen wij tot Zijn heilige woorden; in het sacrament naderen wij tot Zijn tafel. In het Woord horen wij Zijn stem; in het sacrament ontvangen wij Zijn kus. Bovendien naderen wij op een bijzondere wijze tot God in het gebed. Het gebed is de persoonlijke omgang en gemeenschap van de ziel met God. Het gebed fluistert in Gods oren. "Mijn geroep voor Zijn aangezicht kwam in Zijn oren", Psalm 18:7. In het gebed komen wij zo dicht bij God, dat wij Hem aangrijpen, Jesaja 64:7. God nadert tot ons door Zijn Geest en wij naderen tot Hem in het gebed.

(3) Hoe wij tot God naderen?

Antwoord. De hemel is Gods bijzondere woning en wij naderen niet tot Hem met onze voeten, maar met onze ziel. De uitgangen van het hart zijn de voeten van de ziel; hierdoor gaan wij tot God. Asaf naderde tot God in zijn verlangen: "Nevens U begeer ik ook niets op de aarde?", Psalm 73:25; Engelse vertaling. Hij hief zijn hart op naar de hemel door Godvruchtige smeekbeden. Geesten kunnen op een afstand met elkaar gemeenschap oefenen.

(4) Waarom moeten wij tot God naderen?

Antwoord: omdat Hij onze Maker is en wij in Hem leven. Hij heeft ons lichamen gegeven; deze zijn het kunstige borduurwerk van Zijn handen, Psalm 139:15. Hij heeft het kabinet gemaakt en zo heeft Hij ook het juweel erin gelegd, namelijk de kostelijke ziel. Als wij van Hem ons leven ontvangen, kunnen wij zeker niet zonder Hem ademen. Er is alle reden om tot Hem te naderen met blijken van hulde en eerbied.

- God is onze Weldoener. Hij kroont ons met allerlei zegeningen Hij geeft gezondheid en goederen; elk stukje brood dat wij eten, wordt ons geschonken uit Gods milde hand. Is er niet alle reden om te naderen tot Hem Die ons voedt? Geef een beest voer en het zal u over de hele akker volgen. Als wij niet naderen tot Hem Die onze Weldoener is, zijn wij erger dan de beesten.
- God is het *summum bonum*, het hoogste Goed. Er is genoeg in God om de onmetelijke begeerte van de engelen te verzadigen. Hij is omnimode dulcis, *volkomen lieflijk*. In Hem komen alle deugden bijeen: wijsheid, heiligheid en goedheid. Hij heeft rivieren van vreugde waarin de ziel zichzelf voor eeuwig zal baden met onbegrensde vreugde, Psalm 36. Hierin vinden wij dus voldoende grond om tot God te naderen. Hij is het hoogste Goed. Alles wil naderen tot dit zalig geluk.

Gebruik 1.

Leer hieruit wat de rechte aard en gesteldheid is van een begenadigde ziel. *Ze nadert altijd tot God*. Ze wil graag in het verborgen omgang met God hebben. Iemand die waarlijk wedergeboren is, kan niet lang bij God vandaan blijven. "Mijn ziel kleeft U achteraan", Psalm 63:9. Een Godvruchtige ziel kan niet zonder de toegang tot God, omdat hij God met zijn hele hart liefheeft. Liefde doet het hart altijd uitgaan tot het beminde voorwerp. Wie zijn vriend liefheeft, zal hem vaak bezoeken. Wie God liefheeft, zal tot Hem gaan. Het hart stijgt op tot God in een strijdswagen van liefde.

Een Godvruchtige ziel kan niet zonder de toegang tot God vanwege de innige band tussen God en hem. God is Vader. Het lijkt geen twijfel: "Gij zijt onze Vader", Jesaja 64:8. Vindt het kind het niet aangenaam om bij zijn vader te komen? Er is geen vader die liefheeft zoals God. Zijn kinderen zullen nooit tekortkomen; Hij heeft genoeg om aan al Zijn erfgenamen te geven. Hij heeft Zijn kinderen zo volkomen lief, dat Hij ze nooit zal onterven. Hoe kunnen gelovigen dan bij hun Vader vandaan blijven? Zij kunnen niet lang buiten Zijn tegenwoordigheid.

Elke begenadigde ziel zal tot God willen naderen, omdat hij daarin zoveel zoetheid en vermaak heeft gevonden. Jonathan heeft nooit zoveel zoetheid gesmaakt toen hij zijn staf in de honingraat doopte, 1 Sam. 14:27, als de ziel vindt in gemeenschap met God. Als het hart van een christen nadert tot God, wordt er een vuur in ontstoken en wordt het verbroken. De Heere heeft Zijn offer vanuit de hemel aangestoken. Als hij tot God nadert, is hij zeer verheugd in de Geest, wordt Gods liefde hem geschonken en heeft hij de voorsmaak van de heerlijkheid. God geeft hem een tros druiven onderweg; hij smaakt dat de Heere goed is. Het is daarom geen wonder dat hij zo vaak nadert tot de Goddelijke majesteit. Hij heeft vreugde gevonden in het naderen tot God.

Gebruik 2.

1. Dit is een vermaning voor hen die niet tot God naderen, maar in plaats daarvan tot de wereld naderen. De wereld neemt al hun tijd en gedachten in beslag: "dewelke aardse dingen bedenken", Filipp. 3:19. Een rechtgeaarde christen gebruikt de wereld voor zover hij die nodig heeft, maar zijn voornaamste werk is het naderen tot God. Met wie hij ook een compromis sluit en wie hij ook te weinig betaalt, God zal nooit de verliezer zijn. Hij brengt God een dagelijks offer en gehoorzaamt God volkomen. Maar hebzuchtige mensen maken de wereld tot hun schat. En wat is hun schat? Dat wat het meest over hun hart te zeggen heeft. Wereldlingen laten zich door hun gevoel leiden. Als u hen spreekt over het naderen tot God, is het alsof u hun raadsels en tegenstrijdigheden vertelt. Zij kunnen evenals zomin boven de aarde leven als een vis buiten het water. De vloek van de slang ligt op hen; *ze moeten het stof likken*. Wereldse zaken trekken het hart van God af. Ze zijn *retinacula spei*, dat wil zeggen koorden van hoop, zoals Tertullianus zei. Ze verhinderen ons om te gaan naar het heilige land. Als de val de mens niet van zijn wijsheid had beroofd, zou hij het volgende denken bij zichzelf. Als er enige schoonheid is in de wereld, wat een schoonheid moet er dan zijn in God Die de wereld schiep? Hij geeft de bloem zijn kleur en geur, Hij geeft de diamant zijn luister en het voedsel zijn smaak. Als de schepselen zo luisterrijk zijn, hoe groot moet Zijn luister dan niet zijn? Hij is oneindig veel groter dan alle dingen. Zullen deze nietige dingen ons hart aftrekken van God? Zal de druppel ons aftrekken van de bron? Zullen wij om het licht van de kaars de zon de rug toekeren? Zullen wij de gave bewonderen en de Gever vergeten? Salomo zegt over een geslacht dat er "onzinnigheden zijn in hun hart", Pred. 9:3. O, hoe leeg en onbetekenend zijn alle andere dingen buiten God! Ze zijn aards, ze worden met moeite verkregen, ze vervelen ons al snel, ze zijn van korte duur en ze leiden tot ons verderf.
2. Het is een vermaning voor hen die huichelachtig tot God naderen; zij naderen met hun lippen, maar niet met hun hart, Jesaja 29:13. Sommigen hebben gezegd dat de Joden God met veel vertoon aanbidden en in hun synagogen lampen branden ter ere van God. Vaak is er echter geen innerlijke godsvrucht waar te nemen. Wat is uiterlijk vertoon zonder vroomheid? Zondaren dienen God met hun lichamen, maar bewaren hun hart voor iets anders dat ze meer beminnen. Het hart is 'een

maagd'; God Zelf wil haar huwen. "Mijn zoon, geef mij uw hart", Spreuken 23:26. Als wij tot God naderen met het lichaam maar niet met het hart, beledigen wij God. Het is alsof iemand bij een apotheker zou komen en hem zou vragen om een versterkend middel en hij hem een leeg glas zou geven. Als wij naderen tot God zonder ons hart, veinzen wij Godsvrucht en gaan wij naar de hel bekleed met een mantel van de godsdienst.

3. Het is een vermaning aan het adres van hen die niet tot God naderen, maar van God wijken. Dit zijn afvalligen; eens schenen ze mooie bloesems te dragen en was er goede hoop dat ze bekeerd waren, maar hun lente is in herfst overgegaan. Vanwege vrees voor vervolging of hoop op een betere positie hebben ze gebroken met de dienst van God. Dit zien wij bij Bolsecus, Petrus Carolus en anderen. "Israël heeft het goede verstoten", Hoséa 8:3. In Augsburg gaven de roomsen tien florijnen per jaar aan hen die zich afkeerden van het protestantse geloof. Mensen wijken van God omdat ze nooit de Geest van God ontvangen hebben om hen te overtuigen. Mensen in wie de Geest woont, zullen God nooit voorgoed de rug toe keren. De Geest in het hart wordt een onderpand genoemd en niet een lening, die ons weer afgeëist en afgenomen kan worden. Een onderpand is echter blijvend en is een deel van de som die nog achtergehouden is. O, hoe vreselijk is het om van God te wijken! De naam van Judas wordt tot op deze dag met afgrijzen genoemd. Geen enkele protestant zal zijn kind ooit Judas noemen. En hoe ontzettend was zijn einde! Zijn ingewanden, waarin geen medelijden was met Christus, werden uitgestort. Als het goed is om tot God te naderen, moet het kwaad zijn om van Hem te wijken. "Gij roeit uit al wie van U afhoereert", Psalm 73:27.

Gebruik 3.

Dit spoort ons allen aan om tot God te naderen. Het is wijzer om vrijwillig tot God te naderen dan om door lijden tot Hem getrokken te worden. God is *het terminus ad quem*, dat is het hoogste doel; waar zou de ziel heengaan dan naar God? Waar kan de bij beter rusten dan in zijn korf? Tot God naderen is zowel een voorrecht als een plicht. Ik zal slechts twee motieven gebruiken om u te overreden om tot God te naderen.

A. Het eerste vinden wij in de tekst. Tot God naderen is goed. "*Het is mij goed.*" Dat het goed is, blijkt op verschillende manieren.

- (1) *Tot God naderen is onze wijsheid.* "Wijsheid is kostbaarder dan robijnen", Job 28:18; Engelse vertaling. Geen juweel dat wij dragen siert ons zóveel als de wijsheid. Waarin komt onze wijsheid meer openbaar dan in het naderen tot God? wij vinden het wijs om vriendschap met belangrijke mensen in stand te houden. "Velen dingen naar de gunst van een prins", Spreuken 19:6; Engelse vertaling. De liefde van een vorst is grillig. Hoe vaak gaat de zon van zijn koninklijke gunst onder in een wolk. Het is echter wijs om tot God te naderen. Hij is de dierbaarste Vriend en de meest geduchte Vijand.
- (2) *Het naderen tot God is een eer voor ons.* De omgang met mensen van aanzien wordt als een eer beschouwd. Wat is het dan een grote eer dat de grote God zondig stof wil toestaan om tot Hem te naderen! Hierop moest de apostel zich wel heilig beroemen: "Onze gemeenschap is met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus", 1 Joh. 1:3; Engelse vertaling. Het is alsof hij zei: "Wij wandelen niet met de waanwijze mensen van de wereld; wij zijn van het koninklijke bloed uit de hemel. wij leven boven anderen mensen, onze gemeenschap is met de Vader." Het is geen kleine gunst dat de Koning der koningen ons een gouden scepter toereikt, ons

nodigt en welkom heet in Zijn tegenwoordigheid en ons vraagt om te naderen. Ieder die benauwd was en een schuldeiser had, naderde tot David en "hij werd tot overste over hen", 1 Sam. 22:2. Zo mogen wij die benauwd zijn en onder schuld gebukt gaan tot God naderen en Hij zal niet alleen onze Overste maar ook onze Man zijn, Jesaja 54:5. Wat een buitengewone eer is dat! Het is een wonder dat God ons niet wegdoet van voor Zijn aangezicht. Wij mogen het aangezicht van de Koning zien en Hij geeft ons kostelijke spijzen van Zijn Eigen tafel. Dit is een eer die meer gepast is voor engelen dan voor mensen.

- (3) *Het naderen tot God dient onze veiligheid.* God is een sterke Toren, Spreuken 18:10. Het is goed om in tijden van gevaar naar een vesting of kasteel te gaan. "Hij had hoornen aan Zijn hand, en aldaar was Zijn sterkte verborgen", Hab. 3:4. De hoornen aan Gods hand moeten de vijanden verdrijven en Zijn verborgen sterkte is tot bescherming van Zijn volk. God is een onneembare vesting. ja, wij zijn slechts veilig als wij tot God naderen. Als het schaap van de kudde afdwaalt, wordt het bedreigd door de wolf. Als wij van God afdwalen, zijn wij een prooi van Satan.
- (4) *Het naderen tot God dient tot onze vrede.* Onze vrede wordt alleen verstoord, als wij niet dicht bij God blijven. Wat een harmonie, ja wat een hemel, wordt er in de ziel gevonden als ze nadert tot God! "Die Uw wet beminnen, hebben grote vrede", Psalm 119:165. Vrede versterkt ons hart. David naderde tot God, want hij was altijd bij Hem, Psalm 139:18. Dit maakte zijn kussen zacht als hij ging slapen. "Ik zal in vrede neerliggen, Psalm 4:9., zoals honingdauw valt op het blad. O, die zoete rust die als honing op de ziel neerdaalt als ze tot God nadert! Hoe aangenaam is het de zon op te zoeken! Hoe zoet is het om te naderen tot de Zon der gerechtigheid!
- (5) *Het naderen tot God maakt ons rijk.* Het is goed om te naderen tot een goudmijn. Als wij naderen tot God, zal Hij ons verrijken met beloften en goddelijke vertroosting. Hij zal ons de parel van grote waarde schenken. Hij zal ons belonen als een koning, ja, als een God. Hij zal Zijn land en Zijn juwelen aan ons schenken. Hij zal ons hier de lentebloemen van vreugde schenken en hierna de oogst van de heerlijkheid.
- (6) *Als wij tot God naderen, zal Hij tot ons naderen.* Als wij tot Hem naderen in het doen van onze plicht, zal Hij tot ons naderen in genade. Toen de verloren zoon naderde tot zijn vader, kwam zijn vader naar hem toe, en "viel hem om zijn hals, en kuste hem", Lukas 15:20. Als wij tot God naderen met een hart vol berouw, zal Hij tot ons naderen met een hart vol mededogen. David bad: "Nader tot mijn ziel", Psalm 69:19. Het is goed als God tot ons nadert. Hoe zoet is Zijn tegenwoordigheid! Hij is licht voor het oog en vreugde voor het hart. Hoe zalig was het voor Zacheüs toen Christus tot Hem naderde! "Heden is dezen huize zaligheid geschied", Lukas 19:9. Als God nadert tot de ziel, komen de hemel en de zaligheid naderbij.
- (7) Er komt een tijd waarin wij zullen wensen dat wij tot God genaderd waren. wij zullen spoedig aan de rand van het graf komen. "Zij waren tot aan de poorten des doods gekomen", Psalm 107:18. De goddelozen bekommeren zich niet om God. Bij hun dood zouden ze echter wel tot Hem willen naderen. Dan roepen ze met de woorden van Matthéüs 8:25: "Heere, behoed ons, wij vergaan!" Dan smeken ze om genade! Zij spoeden zich tot God als ze in nood zijn, zoals mensen in een storm naar een boom rennen om daaronder te schuilen. Maar God zal Zijn vijanden geen schuilplaats geven. De Heere geeft de zondaar veel genadegaven tijdens zijn leven, zoals u wel hebt gezien dat een liefhebbende vader zijn verkwistende zoon geld geeft om te zien of hij hem voor zich kan terugwinnen.

Als een zondaar echter niet door genade wordt vernieuwd, gaat bij de dood de zon van genade onder en wordt hij overvallen door een donkere nacht van toorn. Zij die niet tot God willen naderen als vriend, zullen ondervinden dat God tot hen zal naderen als vijand.

Vraag. *Wat moeten wij doen om tot God te naderen?*

Antwoord.

1. Laten wij de deugden van God overdenken.

- *Hij is de God der ere*, Psalm 29:3, vol van voortreffelijke schoonheid. Met Hem vergeleken zijn engelen en mensen slechts als een stofje aan de weegschaal.
- *Hij is de God der liefde*, 2 Kor. 13:11, die Zijn eer vindt in het bewijzen van barmhartigheid. Dit mag ons wel bemoedigen in het naderen tot Hem, Die gaarne de banier van vrije genade toont aan zondaren. Als wij zouden horen van iemand van aanzien met een beminnelijk karakter, die allen die tot hem zouden komen vriendelijk en hoffelijk behandelt, zouden wij zeer graag bij hem in de gunst willen komen en hem graag leren kennen. God is het allerhoogste goed, het wonder van liefde, bereid om de zilveren stromen van Zijn gulle giften te geven aan behoeftige schepselen. Als iets ons gewillig zal maken om tot Hem te naderen en rust te vinden in Hem als het middelpunt van geluk, zal het dit zijn.

2. Als wij tot God willen naderen, moeten wij bedenken wat we missen. Laten wij overdenken waarin wij God nodig hebben en dat we zonder Hem niet gelukkig kunnen zijn. De verloren zoon ging zijn vader niet opzoeken voor hij gebrek begon te lijden, Lukas 15. Een trotse zondaar die nooit overtuigd is van zijn gemis, nadert niet tot God. Hij kan leven van zijn eigen goederen. "Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen", Jer. 2:31. Een volle maag veracht de honingraat. Het besef van ons gemis doet ons tot God naderen. Waarom kwamen zoveel lammen en kreupelen tot Christus? Wat het niet omdat ze genezen wilden worden? Waarom gaat een dorstige naar een bron? Is het niet omdat hij water wil drinken? Waarom gaat een veroordeelde tot zijn vorst? Is het niet omdat hij hoopt op pardon? Als een ellendige ziel ziet wat hij mist, zegt hij: ik heb geen genade; ik mis de gunst van God; ik lig verloren buiten Christus. Dan zal hij tot God naderen en Hem ernstig om genade smeken.

3. Als wij tot God willen naderen, moeten wij zorgen dat we zekerheid hebben over ons aandeel in God. "Zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs", Hebrëeën 10:22.

- Als wij weten dat Hij onze God is, dan naderen wij tot Hem. Vanwege de huwelijksband nadert de bruid tot haar echtgenoot. "Deze God is onze God", Psalm 48:15.
- Laten wij smeken om de Heilige Geest. De Geest van God heeft onweerstaanbare kracht. Verdorvenheid trekt het hart van God af; de Geest trekt het tot Hem. "Trek mij, wij zullen U nalopen!", Hoogl. 1:4. Door Zijn almachtige genade trekt de Geest het hart tot God. Dat doet Hij niet alleen op liefelijke wijze, maar ook krachtdadig.
- Laten onze harten ontstoken worden van liefde tot God. Waar de liefde ook naar uitgaat, het hart zal daar naartoe getrokken worden. Als God de schat is waarin wij ons verblijden, zal ons hart tot Hem getrokken worden. Slaafse vrees doet de ziel van God vluchten; heilige liefde doet het tot Hem vluchten.

Einde

3. Het heilig dankmaal, of de verborgenheid van des Heeren Avondmaal. I

En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak Hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: neemt, eet, dat is Mijn lichaam. En Hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun dien, zeggende: drinkt allen daaruit. Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden. Matthéüs 26:26-28.

In deze woorden hebben wij de instelling van het Avondmaal des Heeren. De Grieken noemen dit verbondsteken *een verborgenheid, mysterion*. Het is een verborgenheid van wonderen en een verborgenheid der genade. *De viering van het Avondmaal des HEEREN*, zegt de heilige Chrysostomus, *is de grootste zegen, die ooit de wereld genoot*. Een Verbondsteken is een zichtbare leerrede.

En hierin overtreft het Bondsteken het verkondigde woord. Het woord is een trompet om Christus uit te roepen; het verbondsteken is een spiegel om Hem te vertonen.

Vraag. *Maar waarom werd het Bondsteken van het Avondmaal des HEEREN ingesteld? Is het woord niet genoeg om ons ten hemel te brengen?*

Ik antwoord. Het woord dient tot de *inplanting*, het Verbondsteken tot de *bevestiging* van het geloof. Het woord brengt ons tot Christus, het verbondsteken bindt ons op Hem. Het woord is het bad waarin wij met de Heilige Geest gedoopt worden, het Verbondsteken is de tafel waaraan wij gevoed en verkwikt worden. De Heere daalt af tot onze zwakheid; waren wij geheel van geest gemaakt, er was geen noodzaak voor brood en wijn. Maar wij zijn samengevoegde schepselen, daarom komt God onze zwakheden te hulp en geeft ons niet alleen Zijn hoorbaar woord maar verleent ons ook een zichtbaar teken. Ik mag hier zinspelen op hetgeen onze Zaligmaker heeft gezegd: *"Tenzij dat gijlieden tekenen ziet, gij zult niet geloven"*, Johannes 4:48. Christus zet ons Zijn lichaam en bloed in deze zichtbare stof voor; hier zijn de tekenen, anders zullen wij niet geloven. In dingen die door het oog worden waargenomen werken meer op ons dan in hetgeen door onze oren wordt opgenomen. Een zichtbaar teken van onze sterfelijkheid, doet ons veel meer aan dan een gesproken rede hierover. Wanneer wij Christus in het brood gebroken en als voor onze ogen gekruisigd zien, dat zal ons hart meer aandoen dan de uiterlijke verkondiging van het Kruisevangelie. Zo kom ik tot de tekst.

Als zij aten, nam Jezus het brood, enzovoort. Waar ik deze vijf bijzonderheden ten opzichte van het heilige teken wil opmerken:

1. De Insteller.
2. De tijd.
3. De manier.
4. De gasten.
5. De weldaden.

1. De Insteller van het Bondsteken is Jezus Christus. *Jezus nam het brood*. Een Verbondsteken in te stellen behoort tot de autoriteit van Christus; het is een bloem van Zijn koren. Hij alleen, Die genade kan geven, kan de Bondsteken - welke zegelen der genade zijn - instellen. Christus, de Insteller van de Verbondsteken verleent Zijn waardigheid en helderheid eraan. Een koning die een feestmaal aanricht, krijgt daar te meer aanzien en waardigheid door. *Jezus nam brood*. Hij wiens Naam is boven alle naam, en God te prijzen in der eeuwigheid.

2. De tijd wanneer Christus het zalig teken instelde. Daarin kunnen wij kennis nemen van twee omstandigheden:

- (1) Het was nadat Hij het gewoon avondmaal had gegeten, Lucas 22:20: *Ná het avondmaal*. Hetwelk deze verborgenheid inhoudt, dat het Verbondsteken voornamelijk als een *geestelijk banket* wordt bedoeld. Het dient niet om ons gevoel maar de genade te koesteren. Het was ná het avondmaal.
- (2) In de andere omstandigheid van de tijd is, dat Christus dit sacrament een weinig vóór Zijn lijden instelde. *De Heere Jezus, in den nacht waarin hij verraden werd, nam het brood*, 1 Korinthe 11:23. Hij wist dat veel wederwaardigheden Zijn leerlingen zouden treffen, wanneer zij zouden zien dat hun Heere en Meester gekruisigd werd. Dat zal geen kleine ontroering veroorzaken. En kort na het Avondmaal moesten ze Hem bij een bittere drinkbeker aanschouwen. Daarom, om hen te wapenen tegen die tijd en hun geest aan te moedigen, gaf Hij in diezelfde nacht waarin Hij verraden werd, aan hen Zijn lichaam en bloed, afgebeeld in het Verbondsteken.

Nuttigheid.

Dit kan ons leren, dat in alle onrust van ons gemoed bijzonder in het naderen van gevaar, het nodig is om tot het Avondmaal des HEEREN de toevlucht te nemen. Het Bondsteken is zowel het ware middel tegen vrees als het een versterking is voor het geloof.

3. De manier van de instelling.

Daarin zijn vier dingen op te merken.

1. Het nemen van het brood.
2. De zegeningen daarvan.
3. Het breken ervan.
4. Het uitreiken van de drinkbeker.

1. Het nemen van het brood: *Jezus nam het brood*.

Vraag. Wat wordt er met deze uitdrukking *Hij nam brood* bedoelt?

Antwoord. Dat Christus het brood nam en dit van een algemeen gebruik afzonderde toont ons een dubbele verborgenheid.

- (1) Het betekende dat God in Zijn eeuwig besluit Christus tot het werk van onze verlossing heeft afgezonderd. *Hij was afgescheiden van de zondaren*, Hebréeën 7:26.
- (2) Christus de tekenen van gewoon brood en wijn afzonderende, wijst daarmee aan, dat Hij geen voedsel voor alle mensen is. Zij moeten Goddelijk gereinigd zijn, die deze heilige dingen Godes mogen aanraken. Ze moeten uitwendig afgescheiden zijn van de wereld en innerlijk geheiligd door de Geest.

Vraag. *Waarom nam Christus brood, liever dan een andere stof?*

Antwoord.

- a. Om daarmee Zichzelf af te beelden. Christus was tevoren afgebeeld door het toonbrood, 1 Koningen 7:48. Ook door het brood wat Melchizédek aan Abraham bracht, Genesis 14:18. En door de broodkoek die de engel voor Elia bracht, 1 Koningen 19:4. Daarom nam Hij brood om aan deze voorbeelden te beantwoorden.
- b. Christus nam brood wegens de overeenkomst. Brood komt overeen met Hemzelf: *Ik ben het brood des levens*, Johannes 6:48. Er is een drieërlei overeenkomst.
  - (1) *Brood is nuttig*. Anderen verkwikkingen zijn meer tot vermaak dan tot voordeel. Muziek en zang vermaakt het oor, de kleuren het oog, maar brood is de staf des levens. Er is geen levensonderhoud zonder dat. Die Mij eet, diezelve zal leven door Mij, Johannes 6:57.
  - (2) *Brood is voedend*. Indien iemand hongerig is breng hem bloemen of schilderijen, ze zullen hem niet kunnen voldoen; maar brood verzadigd. Zo is Jezus Christus het Brood der ziel, wat alleen voldoet. Hij voldoet het oog met Zijn schoonheid, het hart met de zoetheid, het geweten met vrede.
  - (3) *Brood sterkt. Het brood, hetwelk des mensen hart versterkt*, Psalm 104:15. Zo brengt Christus, het Brood der ziel, sterkte aan. Hij versterkt ons tegen verzoeken, hij geeft kracht tot ons leven en tot lijden. Hij gelijkt op de koek die de engel de profeet Elia bracht, waarvan staat: *zo stond hij op, en at, en ging door de kracht derzelve spijs, veertig dagen en veertig nachten, tot den Berg Godes, Horeb*, 1 Koningen 19:8.

2. De tweede zaak in de instelling is de zegeningen van Christus van het brood.

Hij zegende het. Dit was de heiliging van die stoffen. Christus heiligde deze door Zijn zegen en maakte die tot waarachtige tekenen van Zijn lichaam en bloed. Het heiligen van deze tekenen door Christus houdt drie dingen in.

- (1) Christus, - door de zegeningen van dit voedsel - *opende voor Zijn apostelen de aard van het Bondsteken*. Hij ontvouwde deze verborgenheid. Christus verzekert hen, dat zo zeker als zij die tekenen lichamelijk ontvingen, zij Hem ook geestelijk in hun hart zouden ontvangen.
- (2) Christus zegening van dit voedsel betekent *Zijn gebed* en zegening over deze instelling. Zodat de ware tekenen van brood en wijn, door deze zegening en werking van de Heilige Geest, de uitverkorenen zouden heiligen en alle geestelijke voordelen en voorrechten aan hen verzegeld mochten worden.
- (3) Christus zegeningen van deze tekenen was ook *Zijn dankzegging*. Zó wordt het in het Grieks genoemd: *Hij dankte*.
  - a. Christus dankte omdat God de Vader voor de oneindige rijkdommen van Zijn genade, Die Zijn Zoon gegeven had, om de zonde der wereld te verzoenen. En indien Christus alzo dankte, hoe behoren wij dan te danken? Indien Hij dankte die Zijn bloed zou storten, hoe moeten wij danken die Zijn bloed mogen drinken?
  - b. Christus dankte omdat God die stoffen van brood en wijn niet alleen tot tekenen, maar ook tot zegelen van onze verlossing heeft gegeven. Evenals de zegelen soms een overdracht van land of goederen bevestigen, zo dient het verbondsteken als een geestelijk zegel om aan de onwaardige deelgenoten Christus en de hemel te vermaken.

3. De derde zaak in de instelling is, het breken van het brood. *Hij brak het*. Dit was een afschaduwing van Christus' dood en lijden met alle smarten van Zijn lichaam en ziel. Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen, Jesaja 53:10. Wanneer de specerijen

verbrijzeld worden, geven ze een aangename geur. Evenzo, toen Christus aan het kruis verbrijzeld werd gaf Hij een zeer lieflijke reuk van Zich. De kruising van Christus' lichaam was het breken van een kruik met kostbare zalf, die door haar geur de hemel en aarde vervulde.

Vraag. Maar waarom werd Christus' lichaam gebroken. Wat was de oorzaak van Zijn lijden?

Antwoord. Werkelijk, niet wegens Zijn Eigen zonden. *De Messias zal uitgeroeid worden, doch niet voor Hemzelve*, Daniël 9:26. In de grondtekst staat: *Hij zal uitgeroeid worden, en er is geen ding voor Hem*. Er is geen oorzaak in Hem, waarom Hij zou moeten lijden. De hogepriester in de tabernakel gaande, *offerde eerst voor zichzelf*, Hebreëën 9:7. Hoewel hij zijn priesterlijke hoed en gouden plaat op had en de heilige klederen droeg, echter was hij niet zuiver en onnozel. Hij moest zowel voor zichzelf als voor zijn volk offeren. Maar Jezus Christus, de grote Hogepriester, offerde wel een bloedig offer, maar niet voor Zichzelf.

Vraag. Waarom werd Zijn lichaam verbroken?

Antwoord. Om onzer zonden wil. *Maar hij is om onze overtredingen verwond*, Jesaja 53:6. Het Hebreeuwse woord als *verwond* vertaald, heeft een dubbele betekenis. Of het kan betekenen, dat Hij met een pijl werd doorschoten, óf dat Hij werd ontheilgd. (perforatus óf profanatus) Christus werd behandeld als een laag en gering persoon. En hij zou dit ons kunnen aanrekenen. *Want om onze overtredingen werd Hij verwond*. Zodat, indien ons de vraag werd voorgelegd, die eenmaal aan Christus werd gesteld: *Profeteer, wie is het die U geslagen heeft?* Lucas 22:64. Wij daarop direct moesten antwoorden: *het waren onze zonden die Hem sloegen*. Onze hoogmoed maakte Zijn doornenkroon. En zoals Zippora tot Mozes zei: *gij zijt mij een bloedbruidgom*, Exodus 4:25, zo kan Christus tot Zijn kerk zeggen: *gij zijt Mij een bloedbruid. U kostte Mij Mijn hartebloed*.

Vraag. Hoe kon Christus, Die God is, lijden; aangezien de Godheid niet lijden kan?

Antwoord. Christus leed alleen in Zijn menselijke, niet in de Goddelijke natuur. Damascenus drukt het uit door deze gelijkenis: als iemand water uitgiet op ijzer dat vurig heet is, lijdt het vuur door het water, zodat het uitgeblust wordt. Maar het ijzer lijdt niet. Zo kon Christus' menselijke natuur de dood lijden, maar de Goddelijke natuur is niet vatbaar voor enig lijden. Toen Christus leed in Zijn mensheid zegepraalde Hij in Zijn Godheid. Zoals wij ons verwonderen over de opgang van de Zon der gerechtigheid in Zijn menswording, zo mogen wij ons ook verwonderen over de ondergang van deze Zon in Zijn lijden.

Vraag. Maar indien Christus alleen in Zijn menselijke natuur leed, hoe kon Zijn lijden voldoen voor de zonde?

Antwoord. Vanwege de personele vereniging van de menselijke natuur met de Goddelijke natuur. De mensheid heeft genoeg geleden; de Goddelijke natuur heeft genoeg gedaan Christus Godheid gaf zowel een opperste waardigheid alsook een krachtadigheid aan Zijn lijden. Christus was het offer, de priester én het altaar. Hij was het Offer als Mens, Priester als God-Mens, het Altaar als God. Het is de eigenschap van het altaar om te heiligen, hetgeen erop geofferd werd, Mattheüs 20:19. Zo ook heiligt het altaar van Christus' Goddelijke natuur het offer van Zijn dood en geeft haar een oneindige verdienste.

Wat aangaat Christus' lijden aan het kruis, let op deze twee dingen:

1. Hij droeg de bitterheid ervan. Hij werd gebroken. Zelfs de gedachten van Zijn lijden brachten Hem in een bange strijd. *En in zware strijd zijnde bad Hij te ernstiger, en zijn zweet werd gelijk grote druppelen bloeds, die op de aarde afliepen*, Lucas 22:44. Zó vol van droefheid was hij, als Zijn hart het kon doorstaan. *Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe*, Mattheüs 26:38.

Christus kruisiging was:

- a. *Een langzame dood*. Eén uur lijden van Christus was meer dan wanneer wij voor altijd hadden geleden. Wel was Zijn dood langzaam, Hij hing 3 uur aan het kruis. Hij stierf vele doden, voor hij er één kon sterven.
- b. *Het was een pijnlijke dood*. Zijn handen en voeten waren doornageld, welke lichaamsdelen vol zenuwen zijn en daarom zeer teer gevoelig. Daarom moesten Zijn pijnen zeer hevig en scherp zijn. En de vergiftige pijn van Gods toorn in Zijn hart geschoten, was een van de redenen van een ontzaglijke dood en veroorzaakte de klagende uitroep aan het kruis: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* De gerechtigheid Gods was nu ontvlamd en tot een volle vuurvlam gekomen. God heeft Zijn Eigen Zoon niet gespaard, Romeinen 8:38. Van de schuld moest niets onbetaald blijven. Christus voelde de pijnen van de hel. Hoewel Hij daar niet plaatselijk was nochtans waren ze even krachtig. In het verbondsteken wordt dit treurspel voor onze ogen gehouden.
- c. *Het was in schandelijke dood*. Christus werd opgehangen; Hij hing tussen twee moordenaars, Mattheüs 20:38. alsof Hij de voornaamste van de misdadigers was. Terecht mocht de lamp des hemels zijn licht intrekken en zich met duisternis omsluimeren, beschaamd zijnde om de Zon der gerechtigheid in Zijn verduistering te aanschouwen. En het is moeilijk te zeggen wat zwaarder was, Christus bloedend aan het kruis of de schande van het kruis.
- d. *Het was een vervloekte dood*, Deut. 21:23. Dit soort van doodstraf was zó vervloekt dat Constantijn een wet uitvaardigde dat geen christen aan een kruis mocht sterven. Christus onderging deze zaak, *zijnde een vloek voor ons gemaakt*, Galaten 3:13. Hij, Die God was te prijzen in der eeuwigheid, Romeinen 9:5 lag onder de vloek van zondaars.

2. Let ook op de zoetigheid daarvan voor ons. Het verbreken van Christus' lichaam is onze genezing. *Door zijn striemen zijn wij genezen*, Jesaja 53:6. Calvijn noemt Christus kruisiging *cardo salutis, de gehengen waar onze zaligheid op draait*. En Luther noemt het *fons salutis, de bron der zaligheid tot verkwikking van zondaars geopend*. Christus lijden is inderdaad een hartsterking op het doodsbed; het is een tegengif om al onze vrees te verdrijven. Verontrust de zonde ons? Christus heeft ze voor ons overwonnen. Behalve die twee dieven die met Christus gekruist werden, zijn nog twee andere onzichtbare dieven met Hem gekruist, namelijk de zonde en de duivel.

4. De vierde bijzonderheid is Christus' handeling met de drinkbeker in het Heilig Avondmaal. *En Hij nam de drinkbeker*. Deze drinkbeker toont de overvloed van Christus' verdienste aan en de volheid voor onze verlossing. Christus spaarde niets, Hij gaf behalve brood ook de drinkbeker. Wij mogen met de Psalmist zeggen: Bij den HEERE is veel verlossing.

Nuttigheid tot weerlegging van de Rooms.

Indien Christus de drinkbeker gaf, hoe durven de Rooms en deze dan achter te houden? Zij verminken en verminderen Christus instelling. Zij doen de Schrift uit maar kunnen de vrees voor het oordeel wel aandoen volgens openbaring 22:19. *Indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens.*

Vraag. *Wat wordt betekend met het aannemen van de drinkbeker van Christus?*

Antwoord. De drinkbeker wordt met een oneigenlijke naamsverwisseling genoemd, want daarmee wordt hetgeen er inzit, de wijn bedoeld. Christus bedoelt daarmee dat Zijn bloed aan het kruis vergoten zal worden. Toen Hij Zijn bloed uitstortte werd de geestelijke Wijnstok gesneden en bloedde; ja de Lelie der dalen werd met scharlaken rode kleur vertoond. Het was voor Christus een beker des doods, maar voor ons een beker van zaligheid. Toen Christus deze bloedige beker dronk mogen wij met recht zeggen, *dat hij dronk op de gezondheid der wereld.* Het was Zijn dierbaar bloed, 1 Petrus 1:19. In dit bloed zien wij de zonde volkomen gestraft en volkomen vergeven. Terecht mag de bruid aan Christus haar specerijwijn en granaatappelen geven, Hooglied 8:2, omdat Christus haar een dronk van Zijn warm bloed, gekruid met Zijn liefde - en de wereld met de Goddelijke natuur - heeft te drinken gegeven.

4. De vierde zaak zijn de gasten die tot het Avondmaal genodigd worden, of de personen aan wie Christus de tekenen uitdeelde. *Hij gaf het Zijn discipelen, en zeide: neemt, eet.* Het Verbondsteken is een kinderbrood. Indien iemand een feest maakt roept hij zijn vrienden. Christus roept Zijn leerlingen; Hij heeft een beter stuk dan alle anderen; Hij snijdt het hen voor. *Dit is Mijn lichaam, hetwelk voor u gebreken wordt,* Lukas 22:19. Dat is, voor u gelovigen! Christus gaf Zijn lichaam en bloed aan Zijn leerlingen voornamelijk omdat zij *gelovigen* waren. Zoals Christus had gebeden zó stortte Hij Zijn bloed alleen voor de gelovigen. Zie eens, hoe dicht alle gelovigen Christus aan het hart liggen! Aan het kruis werd Christus lichaam voor hen gebroken en Zijn bloed vergoten. *De uitverkorenen hebben het verkregen,* Romeinen 11:7. Christus ging anderen voorbij en stierf opzettelijk voor hen. Onboetvaardige zondaars hebben geen deel aan Christus' dood, dan alleen een kort uitstel. Zo wordt Christus aan zondaars in toorn gegeven. *Hij is een Rots der ergernis,* 1 Petrus 2:8. Christus' bloed is evenals chemische oliedruppels die sommige zieken genezen maar anderen doden. Judas at zich dood aan deze Boom des levens. God kan stenen in brood veranderen en een zondaar kan brood in stenen veranderen; het brood des levens in een steen des aanstoots.

5. De vijfde zaak in de tekst is de weldaad van dit Avondmaal, wat aangetoond wordt in de woorden: *tot vergeving der zonden.* Dit is een weldaad van de eerste grote; het hoogste soort; een zegen van de kroon. *Die uw ongerechtigheden vergeeft, die u kroont met goedertierenheid,* Psalm 103:3,4. Wie deze vrijbrief gegeven wordt, is geregistreerd in het boek des levens. *Zalig is hij, wiens overtreding vergeven is,* Psalm 32:1. Met dit woord, *vergeving der zonden,* wordt bedoeld, alle hemelse zegeningen, rechtvaardigmaking, aanneming en heerlijkheid. In het zien op deze weldaden mogen wij met Chrysostomus zeggen: *het Avondmaal des HEEREN is een feest des kruises.*

ALGEMENE GEBRUIKEN.

1ste gebruik, tot weerlegging.

A. Deze leer van de Bondstekens weerlegt de dwaling van de wezenlijke verandering. Als Christus zegt: *dit is Mijn lichaam,* zeggen de Rooms en dat het brood ná de

zegening, in het ware lichaam van Christus veranderd wordt. Maar wij houden het daarvoor, dat Christus lichaam geestelijk in het bondsteken is. De Rooms en zeggen dat hij daar vleeselijk aanwezig is, welke dwaling zowel ongegrond als ook godslasterlijk is.

(1) Ongegrond; want het is tegen de Schrift omdat de heilige Schrift verzekert dat Christus' lichaam plaatselijk en persoonlijk in de hemel is. *Welke de hemelen moeten ontvangen tot de tijd der wederoprichting alle dingen*, Handelingen 3:21. Als Christus lichaam in de hemel aanwezig is, kan het niet wezenlijk in het dankmaal zijn.

Het is tegen de rede. Hoe kan het uitgelegd worden dat een zaak in een andere gedaante zal veranderd worden en echter dezelfde zal blijven? Dat het brood in het Verbondsteken verandert en vlees wordt maar toch brood blijft? Toen Mozes' roede veranderd werd in een slang kon ze op dezelfde tijd geen roede én een slang zijn. Dat het brood in het Verbondsteken veranderd zou worden in het lichaam van Christus en toch brood zou blijven is een volkomen contradictie. Zeggen de Rooms en *dat het lichaam verdwenen is*, zulke taal pas beter in hun legenden dan in ons geloof, want de kleur, de vorm en de smaak van het brood blijft behouden.

2 Deze dwaling van de wezenlijke verandering is goddeloos. Dat blijkt in twee dingen:

- a. Zij misbruiken Christus' lichaam; want is het brood in het Bondsteken het wezenlijke lichaam van Christus, dan kan het niet alleen door goddeloze mensen maar ook door vliegen en muggen gegeten worden, wat een verlaging en verachting op Christus en Zijn instelling werpt.
- b. Het brengt de mens onmiskenbaar tot zonde. Want door deze verkeerde opvatting dat brood Christus waarachtig lichaam is volgt: óf Goddelijke aanbidding in het brood, hetwelk afgoderij is, zoals ook het opofferen van het brood - of van de ouwel in de mis - wat godslastering tegen Christus' priesterlijk ambt is; óf Zijn offer aan het kruis zou onvolkomen zijn. Daarom besluit ik met Petrus Martyr, *dat deze leer van de wezenlijke verandering slechts in de inbeelding van de mens bestaat maar niet in het veld van de Heilige Schrift is opgeschoten*. Daarom is ze te verfoeien en te verwerpen.

B. Deze leer van het Verbondsteken weerlegt hen die het Avondmaal des *Heeren als een lege schets of schaduw van Christus' dood aanzien, die geen innerlijke kracht in zich heeft*. Want deze heerlijke instelling is meer dan een schilderij of afbeelding van Christus. Daarom wordt het "Het Avondmaal des Heeren" genoemd; de gemeenschap van Christus' lichaam, 1 Korinthe 10:18. Waarom is dit anders, dan opdat wij in de rechte uitdeling ervan een zoete gemeenschap met Christus hebben? In deze Evangelische instelling toont Christus niet alleen Zijn glorie maar ook Zijn kracht. Niet alleen is het Verbondsteken een betekenisvol schilderij maar ook een voedzame borst. Ze geeft ons zowel de voeding als een gezicht op Christus. Die het Verbondsteken alleen als een afbeelding van Christus houden komen niet tot de verborgenheid der vertroosting.

Tweede gebruik tot onderrichting.

De leer van het Avondmaal onderricht ons van onderscheiden zaken.

1. *Het is noodzakelijk om tot de tafel des Heeren te komen.* Heeft Jezus Christus om het Avondmaal te bereiden al deze kosten gedaan? Dan is het zeker dat er gasten

moeten zijn. Het wordt niet aan onze vrijheid gelaten of wij willen komen of niet, maar hij het is een dure verplichting. *De mens ete van het brood*, 1 Korinthe 11:28. Welke woorden niet alleen *toelatende* maar ook *gebiedende* zijn. Het is alsof een koning zei: *dit worde gedaan!* Verachting van het Verbondsteken stort de mensen in de straf van het evangelie. Het was oneindige goedheid in Christus het gezegend vat van Zijn lichaam te laten breken en Zijn heilig bloed te laten vergieten. Daarom is het moedwillig verzuimen een minachting van Zijn persoon en van Zijn inzetting waarin de gedachtenis van Zijn grote barmhartigheid zó rijkelijk wordt ontvouwd; en waarin zóveel belang voor ons eeuwig welzijn zit. Het verachten ervan is zoveel alsof wij tegen Hem zouden zeggen, dat Hij Zijn Avondmaal maar voor Zichzelf moet houden. Die het vieren van het Pascha naliet, diens ziel werd uitgeroeid onder de volken, Numeri 9:13. Hoe vertoornde Christus Zich op hen die van de maaltijd afbleven! Met een hoffelijk gebaar meenden zij het te mogen afweten, maar Christus wist hun uitvlucht als een botte weigering uit te leggen: *Niemand*, zegt Hij, *van die mannen die genodigd waren, zullen mijn Avondmaal smaken.* Weigering van deze Evangelische barmhartigheid is een zonde van zó'n zwarte kleur dat God ze niet anders dan wegens verachting van Hem kan straffen. Sommigen hebben een vlamvend zwaard nodig om hen van het Avondmaal des HEEREN af te houden, maar anderen hebben Christus' zweep van kleine touwtjes nodig om hen er toe te drijven.

Misschien zullen sommigen zeggen, *dat ze boven het bondszegel staan.*

Antwoord: Het zou vreemd klinken als we iemand hoorden zeggen dat hij de spijs te boven was. De apostelen stonden niet boven deze instelling; en meent iemand meerder dan de apostelen te zijn? Laat alle geestdrijvers zich beraden met deze tekst: *Zo dikwijls als gij dit brood zult eten, en deze drinkbeker drinken, zo verkondigt den dood des Heeren totdat Hij komt*, 1 Korinthe 11:26. De dood des HEEREN moet verkondigd worden in het Bondsteken, totdat Hij ten oordeel komt.

2. Zie de ellende van de ongelovigen! Hoewel de Heere deze heerlijke instelling van Zijn lichaam en bloed ingezet heeft, genieten ze er toch geen vrucht van. Zij komen wel tot het Verbondsteken, óf om hun achting hoog te houden, óf om hun geweten te stillen, maar genieten niets voor hun ziel. Leeg komen ze van deze genade instelling en leeg keren ze, zonder troost, terug. *Het zal zijn als wanneer een hongerige droomt, en ziet, hij eet, maar als hij ontwaakt, zo is zijn ziel ledig*, Jesaja 29:8. Soms dromen de goddelozen dat ze van deze geestelijke spijs eten, maar het is niet meer dan wind. Ach, ze onderscheiden het lichaam des HEEREN niet. Het manna lag rondom Israëls tenten, maar ze kenden het niet; zij wisten niet wat het was. Zo zien vleselijke mensen de uitwendige spijs, maar ze kennen Christus in Zijn zaligmakende kracht niet. In deze geestelijke rots is honing, die zij nooit smaken. Zij nuttigen brood, maar niet Christus in het brood. Toen Izak de geitenbok at, meende hij wildbraad te genieten. De ongelovigen gaan met de schaduw van het Bondsteken heen; ze eten de schors en de bast maar niet het merg. Ze eten een geit maar geen wildbraad.

3. Zie in deze tekst als een spiegel, de oneindige liefde voorgesteld.

(1) Ziet de liefde van God de Vader in het geven van Zijn Zoon om voor ons verbrijzeld te worden. Dit strekt tot verwondering van de engelen dat God zo'n dierbaar Juweel te pand stelt. *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft*, Johannes 3:16. Dit is een voorbeeld zonder weerga. Veel groter bewijs is het, dat God Zijn Zoon voor ons in de dood wilde overgeven dan dat Hij ons gewillig al onze schulden zonder zo'n voldoening had

kwijtgescholden. Indien een onderdaan zijn koning ontrouw was, toont het een grotere liefde in de koning zijn zoon voor hem te laten sterven, dan hem het onrecht van ganser harte te vergeven.

- (2) Zie de blakende liefde van Christus. Zijn lichaam werd verbroken. *Het kruis*, zegt Augustinus, *was de preekstoel waarop Christus Zijn liefde tot de wereld preekte*. Laat ons de heilige trappen of treden van Christus' liefde inzien.
- a. Het is een wonderlijke liefde dat Christus die de angel van de zonden nooit had aangehangen, voor een zondaar werd gehouden. Dat Hij, Die de zonde haatte, *tot zonde werd gemaakt*, 2 Korinthe 5:22. Dat Hij, Die onder de personen der Drie-eenheid gesteld is, onder de overtreders gesteld wilde worden.
  - b. Dat Christus de dood zal ondergaan; *Heere*, zei Bernardus, *Gij hebt mij liever dan Uzelf gehad, want Uw leven hebt Gij voor het mijne afgelegd*. Keizer Trajanus scheurde een stuk van zijn eigen rok om de wonden van een van zijn soldaten te verbinden; maar Christus scheurt zijn eigen vlees tot onze genezing. *Ja*, zegt Luther, *Christus moest als de grootste zondaar, met de zonden van alle mensen beladen, sterven*. Hier was liefde. Dit veroorzaakt verwondering bij alle engelen in de hemel.
  - c. Dat Christus vrijwillig zal sterven. *Ik leg mijn leven af*, zegt Hij. Geen wet kon hem gebieden, geen geweld kon hem dringen. Het wordt *een offerande van het lichaam van Christus* genoemd, Hebreëën 10:10. Wat anders dan de gulden keten van liefde kon hem aan het kruis vast hechten?
  - d. O dat wonder, dat Christus wilde sterven voor zulken als wij zijn! Wat zijn wij? Niet alleen ijdelheid, maar vijandschap. Terwijl wij tegen Hem streden, stierf Hij. Toen wij de wapenen in onze handen hadden, had Hij een speer in Zijn zijde.
  - e. Dat Christus voor ons stierf toen Hij in het geheel geen voordeel van ons kon verwachten. Totale armoë belemmerde ons; en wij waren in zo'n toestand dat wij nóch Christus liefde konden verdienen, nóch die konden vergelden. Dat Christus voor ons wilde sterven toen wij in zón lage toestand verkeerden, was het toppunt van ware liefde. De ene mens mag een ander vriendschap betonen zolang hij enige vergelijking kan betonen, maar als die vervalt dan begint de liefde geweldig af te nemen. Maar toen wij in ellende gedompeld lagen en wij geheel vervallen waren, onze glans verloren en ons erfdeel verkwist hadden, toen is Christus voor ons gestorven. O wonderbare liefde, waardoor al onze gedachten worden verzwoegen.
  - f. Dat Christus van Zijn lijden geen berouw zal krijgen. *Om den arbeid Zijner ziel, zal Hij het zien en verzadigd worden*, Jesaja 53:11. Het is een zinnebeeld genomen van een moeder die geen berouw heeft over de zware barensweeën als het kind geboren is. Zo heeft Christus, hoewel Hij een zware arbeid aan het kruis leed, geen berouw daarvan, maar Hij rekent al Zijn zweet en bloed goed besteed, omdat Hij de mannelijke zoon van verzoening in de wereld heeft gebaard. *Om de arbeid zijner ziel zal hij verzadigd worden*. Het Hebreeuwse woord betekent een zoete verzadiging, zoals iemand krijgt bij een aangenaam onthaal of gastenmaaltijd.
  - g. Dat Christus eerder voor ons wilde sterven dan voor de gevallen engelen. Zij waren edeler schepselen en hadden naar alle waarschijnlijkheid God een hogere eer kunnen toebrengen. Nochtans wilde Christus deze gulden vaten voorbijgaan en onze aarden kluiten in heerlijke sterren veranderen. O ongelooflijke liefde van Christus!
  - h. Nog een andere trap van Christus' liefde - want ze klimt evenals de wateren van het heiligdom steeds hoger - is, dat Christus' liefde in de uur des doods niet ophoudt. Wij schrijven wel in onze brieven: *uw vriend tot in den dood*. Christus

schreef een andere stijl: *uw vriend tot de dood!* Christus is eenmaal gestorven, maar heeft altijd lief. Nu toont hij Zijn liefde tot ons; nu bereid hij een woning voor ons. Hij spreekt voor ons ten goede. Hij verschijnt aan het koninklijk Hof als een advocaat voor een onderdaan. Toen Hij Zijn sterven had volbracht betekende dat geen einde aan Zijn liefde. O welk een verbazingwekkende liefde is hier! Wie kan dit zonder verrukking overdenken? Terecht mag de apostel zeggen: *een liefde die alle verstand te boven gaat.*

4. Zie hieruit welke dierbare en doordringen de genegenheden wij Christus, Die ons Zijn lichaam en bloed in het Avondmaal geeft, behoren toe te dragen! Had Hij iets waardigers te geven, Hij zou het ons geschonken hebben. O, laat dan Christus dicht bij ons hart liggen! Laat Hij onze Boom des levens zijn en laten wij nooit een andere vrucht wensen. Laat hij onze Morgenster zijn, ons enige vermaak en geen ander licht. Niet alleen de heerlijkheid van Christus behoren wij te beminnen, maar ook Zijn goedheid. Zijn bloed heeft Hij ons gegeven tot verzoening en Zijn Geest als Getuige van onze verlossing. In het Bondsteken verleent Christus ons alle goede dingen. Hij rekent ons Zijn rechtvaardigheid toe en deelt Zijn minzame goedheid mee. Hij geeft ons een voorsmaak van het Avondmaal dat in Gods lusthof kan gevierd worden. In één woord: in het gezegend Avondmaal geeft Christus Zichzelf aan een gelovige. En wat kan Hij meer doen? *Dierbare Zaligmaker, hoe behoorde Uw Naam als een uitgestorte olie voor ons te zijn!* De Perzen aanbaden de zon als hun god; laten wij de Zon der gerechtigheid aanbidden. Daar Judas Christus voor dertig penningen heeft verkocht, laat ons dan liever alles voor deze Parel laten varen. Christus is als een gulden pijp waardoor de gulden olie der zaligheid ons toevloeit.

5. Werd Christus' lichaam gebroken? Dan kunnen wij de hatelijkheid van onze zonden zien in deze rode spiegel van Christus' lijden. Zeker, de zonde is afschuwelijk, omdat ze Adam uit de lusthof en de engelen uit de hemel hebben gestoten. De zonde is een vredebreker; zij is als een oproermaker in het huisgezin, die man en vrouw tegen elkander ophitst en God tegen ons opmaakt. De zonde is een baarmoeder van onze smarten, maar een graf voor onze vermaken. Maar hetgeen het aangezicht van de zonde het allerlelijkste en afgrijselijkst maakt, is dat ze onze Heere heeft gekruist. Ze was de oorzaak dat Christus' heerlijkheid bedekt werd en dat Hij Zijn bloed verloor. Indien een vrouw het zwaard zag waardoor haar man gedood was, hoe weerzinwekkend zou het voor haar zijn? Achten wij dan die zonde licht die Christus' ziel ter dood toe bedroefde? Kan datgene onze blijdschap zijn, wat de Heere Jezus tot een Man van smarten maakt? Riep Hij uit: *Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* En zouden wij dan die zonde, die Christus zelf in een verlaten toestand bracht niet verlaten? O, laat ons de zonde met verachting aanzien! Wanneer de verzoeking tot zonde bij onze aan boord komt, laat ons dan, evenals David zegt: *is dit niet het bloed der mannen, die heengegaan zijn met gevaar huns levens?* Zo ook zeggen: *is dit niet de zonde die Christus' bloed vergoten heeft?* Laten onze harten tegen de zonde in woede ontstoken worden. Toen de Romeinse raadsheren het volk de bloedige rok van hun keizer toonden, werden zij woedend op zijn moordenaars. De zonde heeft de witte rok van Christus' vlees gescheurd en die scharlakenrood gekleurd, laat ons dan zoeken van onze zonden verlost te worden en ons daarop te wreken. Indien onder de wet een os een mens had gestoten zodat hij stierf, moest de os gedood worden. De zonde heeft onze Zaligmaker gestoten en doorwondt; laat ze sterven! Wat medelijden zouden wij moeten hebben om de zonde in het leven te laten, die Christus het leven niet gunde?

6. Werd Christus' lichaam gebroken laat ons uit het lijden van Christus aan het kruis leren ons niet te verwonderen dat wij zo veel ellende in deze wereld overkomen. Heeft Christus, Die geen zonde gekend heeft, zó geleden? Is het dan wonder dat wij die niet anders dan zonde zijn, moeten lijden? Voelde Christus Gods gramschap, is het dan zo erg dat wij de gramschap van mensen voelen? Was het Hoofd gewond met doornen, zullen dan de leden op rozen rusten? Zouden wij ringen met diamanten aan onze handen willen hebben terwijl Christus de nagels in Zijn handen kreeg en de speer in Zijn hart? Zeker, wij die schuldig zijn mogen wel een slag verwachten, terwijl Hij die onschuldig was niet ontkomen kon.

4. Het heilig dankmaal, of de verborgenheid van des Heeren Avondmaal. II

En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak Hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: neemt, eet, dat is Mijn lichaam. En Hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun dien, zeggende: drinkt allen daaruit. Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden. Matthéüs 26:26-28.

Tevoren hebben wij gehandeld over de eerste en het tweede gebruik nu komen bijeen tot het

DERDE GEBRUIK, van vermaning, bestaande in verscheiden delen.

1. Werd Christus' kostelijk lichaam voor ons gebroken? Laat ons met Christus grote goedheid aangedaan worden. Wie kan op deze hete kolen lopen zonder zijn hart in vlam te zetten? Roep met Ignatius uit: *Christus, mijn Liefde is gekruisigd*. Indien een vriend voor ons zou sterven, zouden onze harten niet zeer met zijn liefde bewogen worden? Nu, als de God van de hemel voor ons wil sterven hoe behoorde deze wonderbaarlijke barmhartigheid ons te versmelten? Het gebroken lichaam van Christus is genoeg om ons steenachtig hart te verbrijzelen. Na het lijden van onze Zaligmaker, scheuren zelfs de rotsen, Matthéüs 27. Die hierdoor niet bewogen wordt, is harder van hart dan een rotssteen. Saul was met Davids barmhartigheid bewogen, toen hij hem in het leven spaarde, hoezeer behoren wij dan met de goedheid van Christus, Die om ons leven te sparen Zijn Eigen leven overgaf, bewogen te worden? Laat ons bidden dat Christus, zoals hij *crusifixus* was, voor ons ook *cordifixus* moge zijn. Dat wil zeggen, dat Hij evenals aan het *kruis gehecht*, zo ook aan ons *hart* mag *vastgehecht* worden.

2. Indien Jezus Christus ons geestelijk in het Bondsteken wordt voorgesteld, laat ons Hem dan in hoge waarde houden.

(1) Laat ons Christus hoog achten. Elke kruimel van het Brood des levens is kostbaar. *Mijn vlees is waarlijk spijs*, Johannes 6:55. Cyprianus zegt: het manna is een levendige afbeelding en vertoning van Christus' lichaam. Het manna was zoet, de smaak daarvan was als honingkoeken; het was lekkere spijs. Daarom wordt het vanwege uitnemendheid *een brood der engelen* genoemd. Zo is Christus het geestelijk Manna, zoet voor een gelovige ziel. *Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet*, Hooglied 2:3. Alles van Christus is zoet. Zijn Naam is zoet en Zijn kracht is zoet. Dit Manna verzoet de bittere wateren van Mara. Ja, Christus' vlees overtreft het manna.

- a. Het manna was een spijs, geen geneesmiddel. Als een Israëliet ziek was kon het manna hem niet genezen, maar dit gezegende Manna van Christus' lichaam is niet alleen spijs maar ook een medicijn. Genezing is onder Zijn vleugelen, Mal. 4:2. Een blind oog en hard hart geneest Hij. Leg deze medicijnen aan uw hart en het zal u van al uw geestelijke onmatigheid afhelpen.
- b. Het Manna was aan verderf onderhevig. Het hield op toen Israël in Kanaan kwam. Maar dit gezegend Manna van Christus' lichaam houdt nooit op. Het

geeft een oneindig vermaak. Met zielsverzadiging zullen de heiligen in alle eeuwigheid van Christus eten. Als dit Manna ophield zou de blijdschap des hemels ook ophouden. Om het manna in de ark te bewaren werd het in een gouden kruik gelegd. Zo werd het gezegend Manna van Christus' lichaam in de gouden kruik der Goddelijke natuur gelegd, als in de ark des hemels, tot een eeuwige maaltijd voor de heiligen. Terecht mogen wij dus van Christus' gezegend lichaam zeggen: *het is waarlijk spijs*. In het veld van Christus' lichaam aan het kruis, kunnen we de Parel van grote waarde delven.

- (2) Laat ons Christus' bloed in het Bondsteken hoogschatten. *Het is waarlijk drank*. Hier is de nectar en ambrozijn die God Zelf smakelijk vindt. Dit is zowel een balsem als ook een reukwerk. Om het bloed van Christus des te hoger te achten zal ik u zeven bovennatuurlijke deugden daarin aanwijzen.
1. *Het is een verzoenend bloed*. Hij heeft u, die eertijds vervreemd waart, en vijanden door het verstand, nu ook verzoend door de dood, Col. 1:21. Zodra de tijding van Uria's dood tot David werd gebracht, was Davids toorn gestild. Zodra Christus' bloed werd gestort was Gods gramschap geblust. Christus' bloed is het bloed der verzoening. Ja, het is niet alleen een offer, maar ook een bevrediging en verzoening. Wat betekent, dat het ons brengt in de gunst van God. Het is een grote zaak voor een verrader om pardon te krijgen, maar het is iets anders in de gunst te raken. De zonde scheurt ons van God af, maar Christus' bloed lijmt en hecht ons weer aan God. Hadden wij zoveel waardigheid als de engelen, het zou onze verzoening niet kunnen bewerken. Of wij al duizenden offers brachten en hele stromen tranen zouden wenen; het zal nooit de vertoornde Godheid kunnen bevredigen. Alleen Christus' bloed brengt ons in Gods gunst en lieflijk aanschouwen. Toen Christus stierf scheurde het voorhang van de tempel. Dit was niet zonder verborgen betekenis. Het toont aan dat het voorhang van onze zonde, wat tussen God en ons was, door Christus' bloed is gescheurd.
  2. *Christus' bloed is een levendmakend bloed*. *Die Mijn bloed drinkt, heeft het eeuwige leven*, Johannes 6:54. Het teelt het leven maar verhindert de dood. De ziel van het vlees - der offeranden - is in het bloed, Lev. 17:17. Zeker is het ook hier zo: het leven van onze ziel is in het bloed van Christus. Wanneer onze harten dodig zijn en wij de kracht van onze geest hebben verloren, dan heeft Christus' bloed een versterkende kracht; het geeft ons levendigheid en vaardige beweging. *Zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk arenden*, Jesaja 40:31.
  3. *Christus' bloed is reinigmakend*. *Hoeveel tmeer zal het bloed van Christus uw consciëntie reinigen*, Hebreëen 9:14. Zoals de verdienste van Christus' bloed God bevredigt, reinigt de kracht ervan onze ziel. Het is een bad van de Koning des hemels; het is een zielswasbad. Een bloedrood gekleurde zondaar wordt daarin melkwit gewassen. Christus' bloed reinigt ons van alle zonden, 1 Johannes 1:7. Gods Woord is een spiegel om onze vlekken in te zien, en Christus' bloed is een middel om die af te wassen. Water kan niet wit wassen, zonder vermenging met zeep; maar als wij iets met Christus' bloed vermengen, hetzij de verdiensten van de heiligen of de gebeden van engelen, dan wast het ons niet. Laat Christus' bloed zuiver en onvermengd zijn en het zal alle vlekken afwassen. Noachs dronkenschap een Lots bloedschande heeft het gezuiverd. Weliswaar dat er vlekken zó zwart zijn, dat ze niet met Christus' bloed worden afgewassen, namelijk de zonde tegen de Heilige Geest. Niet omdat het aan de kracht van Christus' bloed zou liggen,

maar zij die deze zonde gedaan hebben, willen niet gewassen worden. Hij veracht Christus' bloed en vertreedt het met voeten, Hebrëen 10: 29.

4. *Christus' bloed is een verzachtend bloed.* Niets is zo hard of het zal - wanneer het in dit bloed geweekt wordt - verzachten. Een steen zelfs kan het week maken. Water kan aarde, maar geen stenen weken; maar Christus' bloed maakt een steen, namelijk een stenen hart, week. Het verandert een steen in een fontein. Een hart wat tevoren als een steenklip zo hard was, wanneer het in dit bloed week wordt, dan wordt het zacht en de wateren van berouw vloeien daar uit. Hoe smolt en beefde het hart van de stokbewaarder toen het met dit bloed besprengd werd! *Lieve heren, wat moet ik doen?* Handelingen 16:30. Zijn hart werd zo week als was. God kon daarin een zodanig zegel drukken als Hij wilde.
5. *Christus' bloed is verkoelend bloed.*
  - A. Het koelt het hart van zonden. Vanuit de erfzonde is het hart vol van onmatige hitte. En het moet wel heet zijn, want het wordt van het helse vuur ontstoken. Het brand in hartstocht en begeerlijkheid. Christus' bloed verkoelt dit hart en blust de brand der zonde uit.
  - B. Het koelt de hitte van de consciëntie. In tijd van oordeel brand het geweten met de vlam van Gods gramschap. Maar Christus' bloed op de consciëntie besprengd, verkoelt en bevredigt die. In deze zin wordt Christus vergeleken bij een watervloed. Als het hart brand en in benauwdheid is dan is Christus' bloed gelijk water voor het vuur en heeft een voorkomende en verfrissende kracht.
6. *Christus' bloed is vertroostend bloed.* Het is goed tegen bezwijken en verflauwen. Christus' bloed is beter dan wijn. Hoewel wijn het hart van de mens wanneer hij gezond is vervrolijkt, nochtans zal wijn als iemand door niersteen wordt gepijnigd of met doodsangsten te worstelen heeft, dat niet teweegbrengen. Maar op die tijd zal Christus' bloed het hart verheugen. Het is het beste in verdrukking, het geneest een bevend hart. Een consciëntie met Christus' bloed besprengd, kan evenals een nachtegaal met een doorn in zijn borst zingen. Christus' bloed kan de vuilste gevangenis tot een heerlijk vermaakhuis maken. Het heeft de gloeiende roosters bij de martelaren in bedden van rozen veranderd. Christus' bloed geeft troost in het stervensuur. Eens sprak een heilig man, die men een verkoelende drank bracht op zijn doodsbed: *geen koele drank is met Christus' bloed te vergelijken.*
7. *Christus' bloed is hemelwinnend bloed.* Israël ging door de Rode Zee naar Kanaan. Zo gaan wij door de Rode Zee van Christus' bloed op het hemels Kanaan aan. *Hebbende vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom, door het bloed van Jezus,* Hebrëen 10: 19. Onze zonden hebben de hemel gesloten, maar Christus' bloed is de sleutel die de poort van het paradijs voor ons open doet. Daarom noemt Theodorus het kruis *een boom der zaligheid*, omdat het bloed, dat bij het kruis neerdroop de zaligheid distilleerde. Met recht mogen wij dan het bloed van Christus zeer hoog achten en met Paulus besluiten: *niets anders te weten dan Jezus Christus en Die gekruist*, 1 Korinthe 2:2. Koningskronen zijn maar kruisen Christus' kruis is de enigste kroon.

3. TOT VOORBEREIDING

Indien Christus Zijn lichaam en bloed in het avondmaal aanbiedt, met welke plechtige voorbereiding behoorden wij dan tot zó'n heilige inzetten te naderen! Het is niet genoeg om de wil van God te doen, maar ook te doen zoals Hij het bevolen heeft. *Bereidt uw harten tot God*, 1 Samuël 7:3, Engelse vertaling. Voordat een muzikant speelt, stemt hij zijn instrument. Voordat het hart in deze heilige inzetten van het Bondsteken tot God komt naderen moet het bereid en wél gestemd zijn. Wacht u voor

onachtzaamheid en oneerbiedigheid. Indien wij niet goed voorbereid zijn, dan drinken wij Christus' bloed niet, maar vergieten het. Wie onwaardig dit brood eet, of de drinkbeker des HEEREN drinkt, is schuldig aan Zijn lichaam. Theofilactus zegt: *hij zal veroordeeld worden als iemand die Christus' bloed vergoten heeft*. Wij lezen van *een beker van grimmigheid in Gods hand*, Jeremia 25:15. Die onbereid tot de tafel des HEEREN komt, verandert de beker van het Avondmaal in een beker van grimmigheid. O, met welke eerbied en aandacht behoren wij ons te begeven tot deze heilige verborgenheid! De heiligen worden *bereide vaten* genoemd, Romeinen 9:23. Indien deze vaten ooit bereidt behoren te zijn, is het wanneer zij Christus' lichaam en bloed eten en drinken. Mensen die naar de hel gaan worden ook voorbereid. Zij worden genoemd: *vaten ten verderve bereid*, Romeinen 9:22. Zijn dan de vaten des toorns bereid? Veelmeer moeten zij die Christus in het Bondsteken zullen ontvangen bereid zijn! Laten wij ons, eer wij aan de tafel des HEEREN komen, bij de schriftuurlijke spiegel optooien, *en met de bruid des Lams ons gereed maken*, Openbaring 19: 7.

Vraag. *Hoe zullen wij tot het avondmaal des HEEREN recht bekwaam en bereid zijn?*
Antwoord.

Wij moeten, als wij met toebereide harten willen komen:

Ten eerste, met zelfonderzoekende harten komen. *De mens beproeve zichzelf, en eten alzo van het brood*, 1 Korinthe 11:28. Het mag niet genoeg wezen dat anderen ons geschikt achten om deel te nemen aan het Avondmaal, maar wij moeten onszélf beproeven. Het Griekse woord is een zinnebeeld, genomen van een goudsmid die zijn delfstoffen nauwkeurig toetst. Zo moeten wij, eer wij tot de tafel des HEEREN komen, door het woord, een nauwkeurige en zieldoordringende beproeving van ons zelf doen. Zelfonderzoek is voor de mens een afkerige daad. Het is moeilijk en hard voor een mens naar binnen te zien en het aangezicht van zijn eigen ziel te aanschouwen. Alles, behalve zichzelf, kan het oog zien. Nu, dit onderzoek is nodig:

1. Onderzoeken wij onszelf niet, wij lijden verlies betreffende onze geestelijke staat. Niet wetende of wij aandeel in het verbond of recht aan het Bondszegel hebben.
2. God zal ons onderzoeken. Een droevige vraag was het die *de Heere van de bruiloft* deed: *Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen geen Bruiloftskleed aan hebbende?* Mattheüs 22:12. Zo zal het verschrikkelijk zijn als God tot een mens zal zeggen: *hoe zijt gij hier met een opgeblazen, ijdel, ongelovig hart, tot Mijn tafel gekomen? Wat hebt u hier in deze zonden te doen? Gij verontreinigt Mijn heilige dingen.* Hoe nodig is het daarom, eer wij tot de tafel des HEEREN komen om onze harten te onderzoeken. Onze zonden moeten wij onderkennen, opdat ze gedood worden en onze gebreken opdat ze vervuld mogen worden en onze genade opdat ze versterkt worde.

Ten tweede moeten wij komen *met ernstige harten*. Lichtvaardig en vleiend zijn onze geesten. Evenals een schip dat zonder ballast niet goed zeilt, maar op het water drijft. In heilige plichten te drijven zijn we - zelfs wanneer wij met God te doen hebben en in zaken van leven en dood bezig zijn – vol van ijdele gedachten. Hetgeen onze harten dan kan samenhechten en met ernstige overdenking kan vervullen, is te overwegen dat Gods oog op ons gevestigd is, inzonderheid als wij tot Zijn tafel naderen. *De koning kwam in om de aanzittende gasten te overzien*, Mattheüs 22:11. God kent elke disgenoot. En als Hij enige lichtvaardigheid in ons ziet, of onbetamelijkheid van geest in Zijn tegenwoordigheid, hetwelk ons onwaardig maakt, zal Hij ten hoogste

vertoornnd ons wegzenden van de tafel, niet met troost, maar schuldig aan het bloed van Christus.

Ten derde moeten wij komen *met verstandige harten*. Een zekere kennis moeten wij hebben opdat wij des Heeren lichaam onderscheiden. Gelijk wij met het verstand moeten bidden, moeten wij ook met het verstand deelgenoten zijn aan tafel des Heeren. Ontbreekt er kennis, dan kan het geen *redelijke godsdienst* zijn, Romeinen 12:1. Die de verborgenheid niet verstaat voelt de troost niet. God de Vader moeten wij kennen in Zijn eigenschappen, God de Zoon in Zijn ambten, God de Heilige Geest in Zijn genade. Sommigen zeggen wel dat ze goede harten hebben, maar missen de kennis. Zo kunnen wij het wel een goed oog noemen, wat echter het gezicht mist.

Ten vierde moeten wij tot het Bondsteken komen *met verlangende harten* en met Christus zeggen: "Ik heb grotelijks begeerd dit Pascha te eten", Lukas 22:15. Bereidt God een gastenmaal dan moeten wij onze maag bereiden. Waarom heeft God nog onlangs Zijn volk zó zuur aangezien, dan om hun walging van dit brood te straffen en hun eetlust op te wekken, zoals David tot het water van Bethlehems bornput belust werd? 2 Samuël 23:15. Zo horen wij naar Christus in het Bondsteken onze begeerte te hebben. De begeerten zijn de zeilen van een ziel, die om het geblaas van de zegen des hemels te ontvangen, moeten uitgespannen worden.

Tot opwekking van heilige begeerten is het nodig te overwegen:

1. Grootheid en koninklijke waardigheid van het avondmaal. Het een hemels gastmaal. *De HEERE der heirscharen zal op dezen berg alle volkeren een vetten maaltijd maken, een maaltijd van reine wijnen die gezuiverd zijn*, Jesaja 25:6. Hier is het sap, afkomstig van druiven van de ware wijnstok! Onder deze stoffen van brood en wijn wordt ons Christus en al Zijn weldaden toegediend. Het Bondsteken is een rustoord en pakhuis van hemelse zegeningen. Zie hier het leven, vrede en de zaligheid ons voorgesteld. Alle zoete lekkernijen van de hemel worden in dit gastmaal opgedist.
2. Overweeg tot opwekking van uw eetlust hoe nodig wij dit geestelijk voedsel hebben. Een engel rade Elia aan een weinig van de koek te eten en uit de waterfles te drinken, 1 Koningen 19:7. *Sta op, eet, want de weg zal voor u teveel zijn*. Wij hebben waarlijk een lange weg van de aarde tot de hemel en derhalve verversing nodig. Hoeveel zonden hebben wij te vertreden? Hoeveel plichten te volbrengen? Hoeveel gebreken te vervullen? Hoeveel genade te versterken? Hoeveel vijanden te bestrijden? Zodat wij een pleisterplaats op de weg nodig hebben. Nu, door het nuttigen van Christus' vlees en bloed vernieuwen wij onze kracht als een arend.
3. Overweeg Christus' bereidheid om Goddelijke zegeningen in deze instelling mee te delen. Christus is hier geen verzegelde, maar een vloeiende waterbron. Als wij maar schreien, dan geeft Hij de borst. Als wij maar dorsten dan opent hij de waterkraan. *Die dorst heeft komen, die wil nemen het water des levens om niet*, Openbaring 22:17 Evenals de wolken hun natuurlijke neiging hebben om hun water op de aarde neer te laten druppen, wil Christus Zijn genaderijke kracht in onze vermoeide ziel meedelen.
4. Wij hoeven geen gevaar van overdaad in dit Avondmaal te vrezen. Andere gastmalen veroorzaken menigmaal overdaad; dit geenszins. Hoe meer wij van dit brood des levens tot ons nemen, hoe gezonder wij worden en hoe meer wij tot onze geestelijke gezondheid komen. Een volheid veroorzaakt hier geen overmatig gevoel, maar juist een aangenaam gemak. In geestelijke dingen is geen uiteinde. Hoewel één druppeltje van Christus' bloed zoet is, is nochtans de toepassing ervan:

hoe meer hoe beter; hoe dieper hoe zoeter! Wordt dronken, o liefste, in Mijn liefde, Hooglied 5.

5. Wij weten niet hoelang deze maaltijd nog duren zal. Laat ons terwijl wij kunnen onze Omer manna halen. Niet altijd zal God de tafel dekken. Indien het volk een maag mist zal Hij de vijand roepen om het laken weg te nemen.
6. Christus in 't Bondsteken te nuttigen is een goede voorbereiding tegen lijden. Het Brood des levens zal ons helpen om het brood van verdrukking te eten. De beker van zegening zal ons bekwaam maken om te drinken van de beker van vervolging. Christus' bloed is een opwekkend en krachtig werkende wijn. Daarom zegt Cyprianus, *dat de eerste christenen, wanneer zij voor wrede overheden moesten verschijnen, gewoon waren eerst het Bondssteken te ontvangen en daarna van de tafel des Heeren opstonden en als leeuwen het vuur van hemelse dapperheid uitademden.* Laat deze overweging zijn als een toespits om onze eetlust aan de tafel des HEEREN op te wekken. God ziet ons graag hongerig van dit Brood des levens eten.

Ten vijfde. Als wij tot deze heilige instelling goed bereid willen komen, moeten wij komen *met boetvaardige harten.* Het Pascha moest gegeten worden met bittere kruiden. Wij moeten daar onze mirre van *boete* brengen, die hoewel bitter voor ons, nochtans zoet voor Christus is. *Zij zullen Hem aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en ze zullen over Hem rouwklagen,* Zacharia 12:10. Een gebroken Christus moet ontvangen worden in een gebroken hart. Wij, die met Petrus gezondigd hebben, behoren ook met Petrus te wenen. Onze ogen behoren met tranen te lopen en onze harten in het zoute water van boetvaardigheid gedoopt te worden. *Zeg: Heere Jezus, hoewel ik niet met Maria de zoete specerijen kan brengen voor Uw lichaam, kan ik echter Uw voeten wassen met mijn tranen.* Hoe meer bitterheid wij smaken in de zonde, hoe meer zoetigheid wij vinden in Christus.

Ten zesde. Wij moeten komen *met oprechte harten.* Toen de stammen Israëls, in benauwde tijden, enige wettische reinigingen misten, maar met toebereide harten verlangend waren om Gode Pascha te vieren, werden zij door de Heere genezen, 2 Kronieken 30:19. Verkeerde inzichten zullen goede daden vernietigen. Een schutter kan zo wel zijn doel missen door scheel te kijken als door tekortschieten. Wat is ons doel in het genieten van het Bondsteken? Is het om meerdere overwinning over onze verdorvenheden en bevestiging in heiligheid? Dan zal God ons goed en tot genezing zijn. Oprechtheid zal gelijk zuiver goud, sommige tekorten tot vervulling dienen.

Ten zevende. Wij moeten komen *met harten in liefde ontstoken tot Christus.* De bruid in Hooglied 2:5 had een brandende koorts van liefde. Want ze zegt: *ik ben krank van liefde.* Laat ons Christus te drinken geven van de wijn van onze liefde en wenen omdat wij Hem niet liever kunnen hebben. Begeren wij Christus verheugende aanwezigheid in het Avondmaal? Laat ons tot Hem met vurige genegenheid naderen. Basilius vergelijkt liefde bij een zoete zalf; Christus verlustigt Zich in dit reukwerk. De leerling die het meest liefhad, werd door Christus in Zijn schoot gelegd.

Ten achtste. Wij moeten komen *met nederige harten.* Wij zien dat Christus Zichzelf vernedert tot de dood toe. En zal ooit de nederige Christus in een hovaardig hart ontvangen worden? Een gezicht van Gods heerlijkheid en van onze zonde kan ons vernederen. Was Christus geheel zuiver, en toch zó nederig? Hoe zullen wij dan die enkel melaatsheid zijn, hoogmoedig wezen? Och, laat ons toch met gevoel van onze

eigen vuilheid toetreden. Hoe nederig behoorde hij te zijn die een gave van vrije genade zal ontvangen? Jezus Christus is een Lelie der *dalen*, niet der bergen. Nederigheid lijdt nooit nadeel. Hoe lediger het vat is, hoe dieper het in de put wordt neergelaten en hoe meer water het opneemt. En zo ook hier, hoe lediger de ziel is van zichzelf, hoe dieper zij daalt in ootmoed, hoe meer zij uit de put van zaligheid optrekt. God wil in het hart van de nederigen komen om het levendig te maken. Het is geen tempel van Christus, die met geen laag dak betimmerd is.

Ten negende. Wij moeten komen *met hemelsgezinde harten*. De verborgenheid van het Bondsteken is hemels, wat kan hier een aardworm doen? Het is geenszins betamelijk evenals de slang stof te eten maar ook het lichaam en bloed van Christus te gebruiken. Het Bondsteken wordt genoemd *een gemeenschap*, 1 Korinthe 10:16. Welke gemeenschap kan een aards mens met Christus hebben? Gelijkvormigheid moet vóór gemeenschap gaan. Iemand die in de aarde wroet evenaart niet meer in gelijkvormigheid aan Christus, dan een stofwolk met een vonk overeenstemt. Een aards mens maakt de wereld tot zijn god, laat hem daarom niet denken een andere God in het Bondsteken te ontvangen. O laat ons door de vleugelen van genade op de hoogte des hemels opklimmen!

Ten tiende. Wij moeten komen *met gelovige harten*. Christus gaf het Bondsteken aan de apostelen voornamelijk omdat zij *gelovigen* waren. Die zonder geloof komen, keren vruchteloos terug. Het is ook niet genoeg de *hebbelijkheid* (aanwezigheid) van het geloof te bezitten maar wij moeten de *krachtige werking* des geloofs in deze instelling oefenen en voortbrengen.

- A. Laat ons het *oog* des geloofs oefenen. Geloof heeft een arendsoog, het dringt door tot de dingen die verre van de aardse zinnen af liggen. Het ziet de diepten Gods. Het ziet op tot Jezus Die aan het kruis verhoogd werd. Werd de koperen slang niet aangezien, geen kracht zou er in geweest zijn. Zij kon geen blinde Israëliet genezen. Zo zal Christus, hoewel Hij aan de boomstam van het kruis verheven werd, niet tot zaligheid zijn voor hen die niet opwaarts zien. Zie Christus aan met een gelovig hart en u zult Hem na dezen zien met een verheerlijkt oog.
- B. Oefent de *mond* van geloof. Hier is het gebroken brood. Waartoe anders dan om gegeten te worden? Eet het brood Gods. Adam stierf door te eten; wij leven door te eten. De gehele Christus, de Goddelijke en menselijke natuur, wordt ons in het Bondsteken toegediend. Allerlei kracht ontvangen wij, verzachtende en vertroostende komt van Hem. O eet Hem dan! Deze genade des geloofs is de voornaamste genade die in het Bondsteken gebruikt moet worden.

Vraag. *Maar ligt de kracht alléén in het geloof?*

Antwoord. Niet in het geloof zoals ze een genade in het hart is, maar ten opzichte van het Voorwerp des geloofs. De kracht ligt niet in het geloof, maar in Christus. Een ring die met een zeldzame diamant is voorzien noemen wij een diamantenring. De waarde ligt echter niet zozeer in de ring maar in de diamant van de ring. Het geloof is als de ring maar Christus is de kostbare Diamant. Alles wat het geloof doet is de verdiensten van Christus aan de ziel toe-eigenen; en zo rechtvaardigt het. Dus licht de kracht niet in het geloof.

Vraag. *Maar waarom kan het geloof méér van Christus met zich meedragen in het Avondmaal; meer dan andere genaden?*

Antwoord:

1. Omdat het geloof van een aannemende aard is. Het aanvaarden of ontvangen van goud maakt rijk. Zo is het geloof als vanzelf een rijk makende genade omdat het Christus' verdiensten ontvangt en de ziel met alle volheid Gods vervult. In ons lichaam zijn aderen die het voedsel van de maag in zich opnemen, waardoor het bloed en onze levenskracht versterkt wordt. Zo een trekkende ader is het geloof, die kracht trekt uit Christus; en daarom wordt het genoemd: *een dierbaar geloof*, 2 Petrus 1:1.
2. Het geloof heeft meer band aan Christus' weldaden omdat het een nederige genade is. Indien onze boetvaardigheid de rechtvaardigmaking uit Christus zou nemen, zou een mens gereed staan om te zeggen: *het was door mijn tranen*. Maar geloof is als een verloochenende lege hand. Welke verdienste kan daar in zijn? Verdient een arm man die zijn hand uitsteekt om een aalmoes, iets? Daarom heeft God het geloof, - omdat het zelfverloochenend is en alle eer aan Christus en de vrije genade geeft - zoveel eer gegeven. Dit is derhalve de genade die Christus en al Zijn verdiensten aanneemt. Stel daarom in het Bondsteken het geloof in het werk, boven alle andere genadegaven. Het geloof bevat alle voorraad. Het is een gulden emmer die het water uit de put des levens schept. Maar er is ook een bastaardgeloof in de wereld. Plinius zegt van een steen uit Cyprus, *dat die in kleur en glans aan diamanten gelijk is, maar het is niet echt*. Ze kunnen makkelijk verbrijzeld worden met een hamer. Zo is er ook een vals geloof wat in het oog van de wereld glinstert en schittert maar het is niet van het rechte soort. Het wordt gemakkelijk door de hamer van vervolging gebroken. Om dan vergissing te vermijden en voor bedrog bewaard te mogen worden, - menende dat het oprecht geloof aanwezig is, terwijl men rust op een veronderstelling - zal ik u zes verschillen aanwijzen tussen een oprecht geloof, een bloem van de Geest en een geveinsd geloof, een vrucht van inbeelding.
  - (1) Men komt gemakkelijk aan een geveinsd geloof. Het is als het zaad in de gelijkenis, Markus 4:5. Een vals geloof schiet op zonder enige overtuiging en zielsvernedering. Evenals Izak zei in Genesis 27:20: *"Hoe is dit, dat gij het zo haast gevonden hebt?"* Zo ook hier, hoe komt deze man zo haast aan zijn geloof? Zeker het is niet zaligmakend en het zal haast verwelken. Maar het oprecht geloof is een Buitenlandse plant, van hemelse oorsprong en moeilijk te bekomen. Het zal menige zucht en tranen kosten, Handelingen 2:37. Zonder barensweeën wordt dit hemels kind niet voortgebracht.
  - (2) Een geveinsd geloof vreest de beproeving. Een huichelaar wil liever dat zijn geloof geprezen, dan onderzocht wordt. Hij kan de schriftuurlijke toets niet beter weerstaan dan nagebootst goud een proefsteen. Hij lijkt op een mens die gestolen goed in huis heeft en het zeer bezwaarlijk wilt laten onderzoeken. Zo heeft een huichelaar sommige gestolen goederen, waar de duivel hem aan geholpen heeft en wil niet graag zijn hart laten onderzoeken. Terwijl het ware geloof bereid is om beproefd te worden. *Proef mij Heere, en verzoek mij, toetst mijn nieren en mijn hart*, Psalm 26:2. David vreesde niet voor de Raad, ofschoon God Zelf daar tegenwoordig was, hij wilde onderzocht worden. Goede waar hoeft het licht niet te vrezen.
  - (3) Een vals geloof heeft verkeerde gedachten van het ware geloof. Een huichelaar hoort anderen tot lof van het geloof spreken maar verwondert zich waarin hun deugd gelegen is. Hij ziet het geloof slechts als een geringe slaaf, van weinig nut. Voor een stuk geld zou hij het geloof wat hij heeft, wel laten varen en mogelijk mag het dan nog duur genoeg van prijs zijn. Maar een mens die het oprecht geloof

bezit, stelt er een hoge prijs op. Deze genade legt hij weg onder zijn juwelen. Wat verenigt hem met Christus, anders dan zijn geloof? Waardoor wordt hij een zoon genoemd, anders dan door het geloof, Galaten 3:26. O, dierbaar geloof! De gelovige zal zijn schild des geloofs voor geen gouden kroon willen verwisselen.

- (4) Een geveinsd geloof is aan één kant lam. Met de ene hand wil het Christus aannemen, maar de andere hand wil hij niet opheffen tot Christus. Het wil Christus wel als Borg aannemen maar zichzelf niet helemaal aan Hem overdragen. Maar een waar geloof is mededeelzaam. Het houdt Christus als de enigste Zaligmaker en wil hem onderdanig zijn als aan de Prins. Christus zegt: *Mijn lichaam en bloed schenk Ik u.* En het geloof antwoordt: *met mijn ziel aanbidt ik U.*
- (5) Geveinsd geloof is onzuiver. Een huichelaar zegt dat hij gelooft maar leeft in zonden verder. Hij is een en al geloof, maar liever geen gebod. Hij gelooft maar kan echter Gods Naam ijdel gebruiken. *Zult gij niet tot Mij roepen: mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd?* Doch de Heere antwoordt: *zie gij spreekt en doet die boosheden,* Jeremia 3: 4,5. Deze bedriegers willen God hun Vader noemen en zondigden zoveel mogelijk was. Wanneer iemand zegt dat hij het geloof heeft en niettemin in zijn zonden leeft, is hij als iemand wiens levensgeesten vergaan zijn maar zegt goed gezond te wezen. Het ware geloof is vergezelschap met heiligheid. *Houdende de verborgenheid des geloofs in een reine consciëntie,* 1 Timothéüs 3:9. Het juweel des geloofs wordt altijd gevonden in de koffer van goed geweten. De vrouw die Christus door het geloof aanraakte voelde een genezende kracht van Hem uitgaan. Hoewel geloof de zonde niet geheel wegneemt, overweldigt ze wel de zonde.
- (6) Een geveinsd geloof is een dood geloof, het smaakt geen vocht noch zoetheid in Christus. Een huichelaar mag enige smaak vinden in de wijn en een olijf, en zich vergenoegen in de vleselijke en aardse vermaken van de wereld; maar vindt niets in enige belofte. En de Heilige Geest Zelf is hem smakeloos en geesteloos. Dat is een dood geloof dat noch gevoel, noch smaak heeft. Maar waar geloof vindt veel lieflijkheid in hemelse dingen. Het Woord is zoeter dan honingzeem; en Christus' liefde beter dan de wijn.

Zo zien wij het onderscheid tussen het waar en het bastaardgeloof. Hoe velen hebben gedacht het levende kind van het geloof bij zich te dragen, maar dat het een dood kind bleek te zijn? Wacht u voor hoogmoed maar kweekt en liefkoost het ware geloof. Het geloof past Christus toe en het kookt als het ware op geestelijke wijze Christus' bloed en lichaam. Nu, voor deze ware gelovigen is het Avondmaal voornamelijk ingesteld. Maar voor een ongelovige is Christus' bloed als in de mond van een dood man; het heeft al z'n kracht verloren.

Ten elfde. Wij moeten tot des HEEREN tafel komen *met meelevende harten.* Zuivert dan den ouden zuurdesem uit. De zuurdeeg van haat en boosheid in deze inzetting zal ons zuur opbreken. Ofschoon wij moeten komen met bittere tranen, echter niet met bittere geesten. Des Heeren Avondmaal is een liefdemaaltijd. Niet alleen is Christus' bloed gestort om ons met God te verzoenen, maar ook met elkander. Christus' lichaam werd gebroken om de breuken onder de christenen in te dammen. Hoe droevig is het, dat zij die belijden heen te gaan om Christus' vlees in het Bondsteken te eten het vlees van elkaar in stukken scheuren! Die zijn broeder haat, is een doodslager, 1 Johannes 3:15. Die met haat tot de tafel des HEEREN nadert is een Judas naast Christus en een Kaïn naast zijn broeder. Wat voordeel kan hij wiens hart met boosheid vergiftigd is aan de tafel des HEEREN doen? Indien iemand vergif drinkt en dadelijk daarop een versterkingsmiddel, zal dat versterkende middel hem zeker geen nut doen. Die met

haat en nijd vergiftigd zijn, krijgen door het versterkend Bondsteken geen beterschap. Die niet met meelevens en liefde tot zijn naaste tot het Bondsteken nadert, heeft niets van God in zich, *want God is liefde*, 1 Johannes 4:19. Zij weten niets van het evangelie der zaligheid, want het is *een evangelie des vredes*, Eféze 6:15. Hij heeft niets van de wijsheid die van Boven komt, *want die is zuiver, vreedzaam en gezeggelijk*, Jakobus 3:17. *Och, dat de christenen - gelijk Ignatiüs zegt - in liefde samen geworteld waren en aan elkaar gemetseld!* Zullen de helse geesten verenigen en de heiligen elkander verscheuren? Leren wij dit van Christus? Heeft niet de Heere Jezus ons liefgehad ter dood toe? Wat groter smaad kan zo'n beminnelijk Hoofd worden toegebracht, als de leden zó tegen elkaar aanstoten? De goede God blusse het vuur van tweedracht en ontvonke het vuur van liefde en vriendschap in onze harten!

Ten twaalfde. Wij moeten komen *met biddende harten*. Niet alleen elke inzetting maar ook elk schepsel *wordt door het gebed geheiligd*, 1 Timotheüs 4:5. Het gebed verandert de stoffen in geestelijk voedsel. Als wij de duif des gebeds naar de hemel sturen, brengt ze een olijfbld in haar bek. Wij moeten bidden dat God Zijn inzetting met Zijn tegenwoordigheid wil verrijken; dat Hij het Bondsteken tot al die heilige doeleinden en oogmerken waartoe Hij het ingezet heeft, wil bekrachtigen. Dat het een gastmaal voor onze genaden mag zijn en een begraafplaats van onze verdorvenheden. Dat het niet alleen een teken van verzoening mag zijn, maar ook een middel waardoor Christus tot ons overkomt en een zegel om ons van onze geestelijke vereniging met Hem te verzekeren. Indien wij de vettigheid en zoetheid van deze inzetting begeren, moeten wij het gebed als een voorspraak om de zegen te ontvangen, vooruit sturen.

Velen zijn zo zeer met wereldse zorg bezet dat ze, voordat ze ten Avondmaal komen nauwelijks enige tijd voor gebed overhebben. Menen de mensen dat de boom der zegeningen wanneer zij hem nooit met gebeden schudden, zijn vrucht vanzelf in hun mond laat afvallen? God stelt een zodanige prijs op Zijn barmhartigheden dat hij ze niet geeft aan hen die ze niet ernstig zoeken. Ook is het niet genoeg dat men bidt, maar men moet met vuur en aandacht der ziel bezet zijn. Jacob *worstelde* in het gebed. De koude gebeden zijn als koude ijzers die niet goed werken. Gebed moet met zuchting samengaan. *"Biddende in de Heilige Geest."* Die tot God wil spreken, zegt Ambrosius, *moet tot Hem spreken in Zijn eigen taal, die Hij verstaat*. Dat is in de taal des Geestes.

Ten dertiende. Ten laatste moeten wij tot des HEEREN tafel komen met *zelfverloochenende harten*. Wanneer wij onszelf zo goed mogelijk bereid hebben, moeten wij ons ervoor wachten op onze voorbereiding te steunen. *Wanneer gij zult gedaan hebben al het geen u bevolen is, zo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten*, Lukas 17:10. Gebruik de plichten, maar maak er geen afgoden van. Plichten moeten wij gebruiken om ons voor Christus bekwaam te maken, maar wij moeten van onze plichten geen Christus maken. De weg der plichten is een gouden weg om op te wandelen, maar geen zilveren kruk om op te steunen. Ach, wat zijn al onze voorbereidingen? God kan een gat in onze beste kleren zien. Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Wanneer wij onszelf bereid hebben, hopende op Gods barmhartigheid, moeten wij onszelf verloochen, als verdiend hebbende Zijn rechtvaardigheid. Indien onze heiligste verrichtingen niet met Christus' bloed besprengd werden, ze zijn niet beter dan blinkende zonden en brengen evenals Uria's brief in zijn eigen hand, onze dood met zich mee. Doet uw best in uw plichten, maar vertrouw op Christus en de vrije genade om toegang en aanneming te krijgen. Wees

als Noachs duif, die haar vleugels in de vlucht gebruikte maar op de ark des behouds ruste.

Hoe wij in onze toegang tot de tafel des HEEREN moeten gesteld zijn hebben wij nu gezien. En alzo komende zullen wij door de barmhartigheid omhelsd worden. Niet alleen zullen wij een vertoning van Christus krijgen in het Bondsteken maar ook een genieting van Hem. Niet alleen zullen wij Hem mogen wegdragen maar ook met alle volheid Gods vervuld worden, Eféze 3:19.

5. Het heilig dankmaal, of de verborgenheid van des Heeren Avondmaal. III

En als zij aten, nam Jezus het brood, en gezegend hebbende, brak Hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: neemt, eet, dat is Mijn lichaam. En Hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun dien, zeggende: drinkt allen daaruit. Want dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden. Matthéüs 26:26-28.

Wij hebben de drie eerste delen van het derde GEBRUIK behandeld, wij komen nu tot het vierde deel.

Heeft Jezus Christus dit evangelie gastmaal bereidt? Is Hij zowel de Stichter én de maaltijd? Laat dan daarmee twijfelenden aangemoedigd worden om tot de tafel des HEEREN te komen. Satan zal het volk wel van de tafel willen afhouden zoals Saul zijn volk wilde afhouden van het eten van de honing. 1 Sam. 14:26. Maar is er een ziel over haar zonden vernederd en verbrijzeld, wiens hart innerlijk naar Christus weent, maar bevreesd is aan te komen? Laat die ziel bemoedigd worden om te komen. *Sta op Hij roept u!*

Tegenwerping 1. *Maar ik ben zo zondig en onwaardig, hoe zou ik met zulke heilige dingen durven te doen hebben?*

Antwoord.

Voor wie anders dan voor zulken is Christus gestorven? Hij is in de wereld gekomen om zondaars zalig te maken, 1 Timothéüs 1:15. Hij heeft zowel onze zonden op Zich genomen als onze natuur aangenomen. *Hij droeg onze krankheden*, Jesaja 53:4. *Zie zegt Luther, uw zonden liggen op Christus, en dan zijn ze niet meer de uwe.* Onze zonden behoren ons wel te vernederen maar niet van Christus af te houden. Hoe zeker wij zijn hoe eerder wij in het badwater van Siloam behoren in te stappen. Wie anders dan de armen, verminkten, kreupelen en blinden worden door Christus genodigd om tot het Avondmaal te komen? Dat zijn zij die in zichzelf onwaardig zijn, maar tot Christus als hun Heiligdom vluchten. De priester nam een bundeltje hysop, in bloed gedoopt, en sprenkelde dat op de melaatsen, Leviticus 14:7. Zo ook hier, op u die met de melaatsheid der zonde besmet bent, die uzelf als melaats gevoeld, zal Christus dierbaar bloed nogmaals gesprengd worden.

Tegenwerping 2. *Maar ik heb door grove zonden tegen de barmhartigheid gezondigd. Ik heb, nadat ik aan de tafel des HEEREN geweest ben, mijzelf schuldig gemaakt. Dus Christus' bloed is voor mij niet.*

Antwoord.

Barmhartigheid te misbruiken is zeker een zeer zware zonde. De vergroting van Salomo's zonde was dat zijn hart geneigd was vanachter de Heere, Die hem tweemaal verschenen was. Openbare zonden openen de mond der mensen tot beschuldiging en sluiten de mond van Gods Geest, die anders van vrede spreken zou. Verwerpt nochtans uw anker niet maar zie op het bloed van Christus, dat kan zonden tegen de barmhartigheid kwijtschelden. Heeft Noach ook niet, - hoewel hij zo wonderbaar in de

zondvloed bewaard werd, - tegen de barmhartigheid gezondigd? En David heeft, nadat God hem tot koning gesteld had, zijn ziel met wellust en zijn rok met bloed bevlekt. Nochtans werd van beiden hun zonden afgewassen in de Fontein geopend voor het huis van Juda. Hebben Christus' leerlingen niet onbeleefd met Hem gehandeld in Zijn lijdensstrijd? Petrus verloochende Hem al de anderen verlieten Zijn gezelschap. *Toen vluchtten al de discipelen, Hem verlatende.* Matth. 26:36. Maar Christus ergerde Zich niet aan hun zwakheid, noch stootte hij hen van Zich af, maar maakte hen Zijn blijde opstanding bekend. *Gaat heen tot Mijn broeders, en zeg hen: Ik vare op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God,* Johannes 20 : 17. En opdat Petrus niet zou menen verstoten te wezen uit het getal dergenen die bij Hem behoorden, zond Christus een bijzondere bode tot hem met de troostrijke boodschap: *Gaat heen, zegt tot Zijn discipelen en Petrus, dat Hij u voorgaat naar Galiléa, aldaar zult gij Hem zien.* Zodat, als onze harten oprecht zijn en onze afwijking eerder voortkomt uit gebrek van kracht, maar niet van wil, dan zal de Heere geen nadelige opvatting maken van onze struikeling, maar Zijn bloed op ons laten druppelen; hetwelk een stem heeft, die betere dingen spreekt dan het bloed van Abel.

Tegenwerping 3. *Maar ik voel zo'n flauwheid en zwakheid in mijn ziel, dat ik aan de tafel des HEEREN niet durf komen.*

Antwoord.

Zoveel temeer hebt u het nodig. Drink van deze wijn om uw menigvuldige zwakheden, 1 Timothéüs 5:23. Het zou merkwaardig zijn als een mens redeneerde: mijn lichaam is zwak en wordt minder, daarom wil ik niet naar de dokter gaan. In zo'n gelegenheid moest hij het des te meer doen. Onze zwakheid behoort ons tot Christus te doen gaan. Zijn bloed is dodelijk voor de zonde maar levendmakend voor genade. *Gij hebt (zegt u) veel gebreken in uw ziel.* Wel, had u er geen, u zou geen Middelaar nodig hebben en Christus zou voor u niets te doen hebben. Verander daarom uw woordenstrijd in geloof en schep moed om te komen tot dit gezegend Avondmaal. U zult Christus vinden, Zijn zoete invloed uitlatend waardoor uw genade zal groeien als het gras.

Tegenwerping 4. *Maar ik ben dikwijls tot deze instelling gekomen zonder enige vrucht te vinden of met troost vervuld te worden.*

Antwoord.

God kan u zonder dat u het merkt in de instelling ontmoeten. Christus was bij Maria maar ze wist het niet. U meent dat u Christus niet aan Zijn tafel gevonden hebt, omdat u geen troost gekregen hebt.

- (1) Hoewel Hij u niet met troost mag vervuld hebben, kan Hij u met kracht vervullen. Wij menen dat, tenzij wij van God met blijdschap vervuld worden dat wij in het doen van een plicht geen antwoord van God hebben. Maar God kan zowel Zijn tegenwoordigheid laten blijken door het geven van kracht als van troost. *Ik zal hen sterken in den Heere, Zacharia 10:12.* Hebt u Gods arm niet om u te omhelzen, indien u maar Zijn arm hebt om u te versterken, het is een vrucht van deze instelling.
- (2) Vervuld God uw hart niet met blijdschap, indien uw ogen maar met tranen vervuld worden, is dat Zijn ontmoeting met u aan Zijn tafel. Wanneer u op Christus, aan het kruis gebroken, ziet en op Zijn liefde en uw onbeleefd gedrag daartegenover voelt en door dit gezicht begint de dauw te vallen en uw ogen als de vijvers van Hesbon vol water de stromen, is dat een goede, genadige ontmoeting Gods in het Bondsteken. Loofst daarvoor Zijn heilige Naam! Wanneer onze harten vanwege

onze zonden in tranen smelten, is dat een teken dat de Zon der gerechtigheid over ons is opgegaan.

- (3) Indien uw vertroosting laag maar uw geloofsdaden hoog zijn, is het een bewijs van Gods tegenwoordigheid in het Avondmaal. De gevoelige tekens werden wel weerhouden maar de ziel vertrouwt op Christus. Hij geloof dat hij, wanneer hij in waarheid tot Hem mag komen, de gouden scepter zal worden toegereikt. Deze heerlijke werking van het geloof en de innerlijke rust die het geloof voortbrengt, is de gezegende uitwerking van deze instelling. *Hij zal zich onzer weder ontfermen*, Micha 7: 19. De vertroosting van de kerk waren verduisterd, maar hun geloof brak door zoals de zon door de wolken. *Hij zal zich onzer ontfermen*. Deze werking van het geloof stelt ons in een gezegende toestand. *Zalig zijn ze die niet gezien, maar nochtans geloofd hebben*.

Tegenwerping 5. *Maar geen van deze dingen kan ik in het Bondsteken vinden. Mijn hart is dood en toegesloten en ik heb geheel geen uitwerking, of reflectie.*

Antwoord.

Wacht op God om antwoord in deze instelling. God heeft beloofd de ziel te verzadigen. De hongerige ziel vervult Hij met goed; indien niet met vrolijkheid dan wel met goedheid in het hart. Hoe kan de belofte anders vervuld worden? God heeft het gezegd, daarom wacht op Hem. Wilt u niet zonder een stem uit de hemel God geloven? De Heere gaf u deze belofte; en is het niet zo goed als een verzekering van iemands handschrift wanneer men zijn Woord heeft? Wees tevreden een weinig tijd te wachten en barmhartigheid zal u overkomen. Gods barmhartigheden worden in de Schrift geen *spoedige* genoemd, maar *gewisse* barmhartigheden, Jesaja 55: 3.

5^e deel.

Heeft Christus Zijn lichaam en bloed ons gegeven? Laat ons wanneer wij in deze 'engeleninstelling' bezig zijn, veel aan de Heere Jezus denken. 't Bondsteken is een gedachtenis aan Christus. *Doe dat tot Mijn gedachtenis*, 1 Korinthe 11:25. Deze geestelijke maaltijd heeft God in bewaring gegeven tot een levendige gedachtenis van onze stervende Zaligmaker. Een sacramentsdag is een *gedenkdag*.

- (1) Gedenk aan Christus' lijden. Gedenkende aan de alsem en aan de gal, Klaagliederen 3:19. Of, de woorden kunnen een weinig verwisseld worden, aan de edik en de gal. Werd het Manna tot een eeuwige gedachtenis in de ark bewaard? Zo behoort vooral Christus' lijden en sterven als een gedenkteken, aan de tafel des Heeren in ons gemoed bewaard te worden.
- (2) Denk aan de heerlijke weldaden die wij van Christus' gebroken lichaam ontvangen. Doorgaans denken wij veel aan die dingen die ons tot voordeel strekken. Christus' gebroken lichaam is een scherm om het vuur van Gods gramschap van ons af te wenden. Toen Christus' lichaam gebroken werd, werd de slang de kop verbrijzeld. Toen Christus aan het kruis gebroken werd, werd een voortreffelijke Juweeldoos opengeboken. Nu hebben wij een vrijmoedige toegang tot God. Het bloed van het kruis heeft de weg gebaad tot een troon der genade. Nu zijn wij zonen en erfgenamen gemaakt en een erfgenaam van de belofte is beter dan erfgenamen van de koning te wezen. Christus' gestorven zijnde, zijn wij de Drie-eenheid bevriend geworden, zodat wij worden toegelaten als verwachters van de eeuwige heerlijkheid. De bloedige weg van het kruis is onze *via lactrea*, onze Melkweg tot de hemel. Jezus Christus dronk gal opdat wij de honingwateren van Kanaän zouden drinken. Zijn kroon was vol doornen

gevlochten, opdat onze kroon vol kostbare kleinodiën zou zijn. Met recht mogen wij Christus in dit gezegend Bondsteken herdenken.

Maar het is niet genoeg alleen gedachtenis te houden van Christus' sterven. Sommige mensen zijn van karakter erg gevoelig en kunnen met de geschiedenis van Christus lijden bewogen worden. Maar déze gedachtenis van Christus heeft weinig troost. Laat ons Hem in 't Bondsteken *recht* gedenken.

- a. Laat ons met blijdschap aan Christus denken. *Het zij verre van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus*, Galaten 6:14. Wanneer wij Christus in 't Bondsteken voor onze ogen gekruist zien, dan kunnen wij Hem in die staat aanschouwen zoals Hij aan kruis was, met open armen om ons te ontvangen. O, wat een stof van duurzame vreugde is dit! Ofschoon wij onze zonden met smarten herdenken, behoren wij nochtans Christus' lijden met blijdschap te gedenken. Laat ons wenen om die zonden die Zijn bloed gestort hebben en nochtans ons verheugen in dat bloed wat onze zonden afwast.
- b. Laat ons zodanig aan Christus' dood denken dat wij daar door Hem gelijkvormig worden. *Zijn dood gelijkvormig wordende*, Filippenzen 3:10. Dán gedenken wij Christus met recht, wanneer wij met Hem gedood en aan onze hoogmoed en hartstochten gestorven zijn. Christus' sterven vóór ons doet de zonde sterven ín ons. Dan denken wij terecht aan Christus' kruisiging als wij met Hem gekruist zijn aan de gemakkelijkheden en de voordelen van deze wereld. *De wereld is mij en ik ben der wereld gekruisigd*, Galaten 6:14.

6^e deel.

Heeft Christus ons deze zielsmaaltijd tot versterking van genade gegeven? Laat ons trachten dat enige kracht uit deze instelling tot ons mag afvloeien. Laat het verbondsteken voor ons geen droge borst zijn. Het zou ongezond zijn, als een mens geen kracht uit zijn voedsel zou ontvangen. Het is ook onbetamelijk als wij geen aanwas van genade zouden bekomen uit deze instelling. Zouden onze zielen door de maaltijd van zulke vette dingen mager worden? Christus geeft ons tot vermeerdering van geloof Zijn vlees en bloed. Hij verwacht dat wij enige winst en voordeel erdoor verkrijgen en dat ons zwakke geloof erdoor mag opwassen. *O vrouw, groot is uw geloof*, Mattheüs 15: 28. Het zou goed zijn als wij na het houden van het Heilig Avondmaal onderzoek deden of wij tot een groot geloof gekomen zijn.

Vraag. *Hoe zal ik weten of ik dit groot geloof heb?*

Antwoord.

Om dit te ontknopen zal ik zes uitnemende kenmerken opnoemen van een groot geloof. Indien wij één daarvan kunnen aantonen hebben wij met voordeel aan het Heilig Avondmaal deelgenomen.

Eerste kenteken.

Een groot geloof kan God zonder onderpand vertrouwen. Het kan in gemis van uitwendige vervullingen op Gods voorzienigheid steunen. *Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, geen vrucht aan de wijnstok wezen zal en het werk des olijfbooms liegen zal, zo zal ik nochtans in den Heere van vreugde opspringen*, Habakuk 3: 17, 18. Soms moet een ongelovige iets tot voedsel van zijn verstand hebben of hij geeft de geest. En wanneer hij ten einde van zijn rijkdom en bezitting is, is hij ook ten einde van zijn wetenschap. Geloof twijfelt niet hoewel het niets ziet waar vandaan de voorraad komen kan; maar God zal het voorzien. Geloof vreest voor geen honger. God heeft het verzegeld: *gij zult waarlijk gevoed worden*, Psalm 37:3. Geloof pleit op

het verbond. *Heere, zegt het, zult U de vogels uit de lucht voeren en mij niet? Zal ik gebrek lijden wanneer mijn Vader de beurs bezit?* Een goed christen slaat met de staf des geloofs op de rots in de hemel en dan komt er honing of olie uitvloeien tot vervulling van zijn tegenwoordige behoeften.

Tweede teken.

Een groot geloof is een wonderwerkend geloofd. Het kan dingen doen die de kracht der natuur te boven gaan. Groot geloof kan de hemel openen en de wereld overwinnen. Het kan een beminde zonde overwinnen. Het stelt Gods eer voor alle wereldse belangen. Het kan zich in verdrukking verblijden, onmatige hartstochten breidelen, de plichten op een zuiverder en betere manier doen, door de liefde er mee te vermengen, waardoor ze aangenamer van smaak worden. Het kan toekomstige eeren voorzien en dingen van uitgebreide tussenruimte met elkaar verenigen. Zo ontspringt de fontein van geloof hoger dan natuurlijke kennis. Zomin ijzer van zichzelf op het water kan drijven zomin kan een natuurlijk mens geloofskracht oefenen.

Derde teken.

Groot geloof is standvastig. Een zwak geloof wordt gewoonlijk met vreze en twijfeling geslingerd. Een groot geloof is evenals een eik die haar wortels diep uitspreidt en niet gemakkelijk omver waait. Een groot geloof is als een anker of kabel van een schip die in het midden van de storm en onweer vast ligt. Een christen die met dit heldhaftig geloof begaafd is, heeft een houvast in de verborgenheid van Gods dienst. Zó vast heeft Gods Geest de hemelse waarheden in zijn hart gedrukt, dat het makkelijker is de zon uit het uitspansel te nemen dan die heilige beginselen waardoor hij gevoed wordt, uit zijn ziel te rukken. Zie *hier staat een pilaar in Gods tempel*, Openbaring 3:12.

Vierde teken.

Een groot geloof kan in een toornig God vertrouwen. Het geloof ziet Goddelijke liefde door Zijn stuurs aangezicht heen. En krachtig geloof zal, hoewel het afgewezen wordt, opnieuw komen en met heilige aanhouden bij God aandringen. Driemaal werd de Kanaänese vrouw door Christus afgewezen, toch wilde zij geen weigering van Hem aannemen. Zij veranderde haar ontmoediging in drangreden en deed een nieuwe aanval op Christus, totdat zij uiteindelijk door de kracht van het geloof de overhand kreeg. En zij dit antwoord mocht horen: *o vrouw, groot is uw geloof, U geschiede gelijk gij wilt.* De sleutel van haar geloof ontsloot Christus' ingewanden en toen kon ze van Hem krijgen wat ze wilde. Toen ze eenmaal Zijn hart genomen had, mocht ze Zijn schat ook hebben.

Vijfde teken.

En groot geloof kan tegen de stromen inzwemmen. Het kan dwars tegen gevoel en rede ingaan. De verdorven rede zegt evenals Petrus: *Meester, heb medelijden met Uzelf.* Geloof zegt: *het is beter te lijden, dan te zondigen.* De reden raad altijd aan tot zelfbehoud. Het geloof wil zelfbehoud eraan wagen om heiligheid te bewaren. Een gelovige kan, hoewel hij de stroom van rede en de wind van verzoeking tegen zich heeft, naar de hemel zeilen. Abraham nam toen hij zijn zoon moest opofferen, de rede niet tot zijn raadsman. Het was genoeg dat God gezegd had: *offer uw zoon Izaak.* Gods bevel was genoeg om de vleselijke wijsheid te verloochenen en het ware geloof te ondersteunen. Hier schenen Gods geboden tegen elkander aan te lopen. In het ene gebod zegt de HEERE: *gij zult niet doodslaan.* Maar in een ander gebod wordt een

tegenstrijdige zaak geboden: *offer uw zoon op*. Zodat Abraham in het gehoorzamen van het ene gebod het andere scheen te overtreden. Daarbij komt dat Izak een zoon der belofte was. Uit zijn zaad zou de Messias voortkomen. Nu, werd hij afgesneden, vanwaar zou de wereld een Middelaar krijgen? Hier was genoeg om deze heilige vader te doen twijfelen. Nochtans ontknoopte Abrahams geloof al deze streken en maakt hij het bloedig zwaard gereed. Abraham geloofde dat het, als God het eiste, geen doodslag maar een offer was; en dat de Heere Christus uit Izaks lenden beloofd zijnde, zou komen. Voordat de belofte onvervuld op de aarde zou vallen, zou God uit Izaks as zaad kunnen verwerken. Hier was een reuzengeloof waarvan God Zelf een gedenkteken ter ere heeft opgericht. *Ik zweer bij Mijzelf, zegt de Heere, daarom dat gij deze zaak gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden heb, voorzeker zal ik u grotelijks zegenen*, Genesis 22:16.

Zesde teken.

Groot geloof kan lang uitstel dragen. Ofschoon God geen dadelijk antwoord op gebed geeft, gelooft het geloof dat het op de bestemde tijd antwoord krijgen zal. Terwijl klein geloof haast buiten adem loopt; en als er geen spoedige verhooring komt zal het bezwijken. Daar hij, die sterk en machtig in het geloof is, niet zal haasten, Jesaja 28:16. Groot geloof wil wel Gods tijd afwachten. Geloof wil met God op tijd onderhandelen. *Heere, zegt het geloof, indien niet terstond mijn gemis met barmhartigheid vervuld wordt, dan zal ik langer op U wachten. Ik weet dat mijn geld in goede handen is. Daar zal ik een antwoord van vrede van U verwachten*. Het is mogelijk dat de barmhartigheid nog niet bereid is of dat ik er nog niet voor bereid ben. *Heere, doe wat goed is in Uw ogen*. Geloof weet dat de langzaamste konvooien de rijkste vracht vervoeren. En hoe langer de barmhartigheid verwacht wordt, hoe zoeter dat het genot wezen zal.

Zie hier een heerlijk geloof. Indien wij zo'n geloof hebben is het een gezegende vrucht van onze geestelijke omgang met God. Maar ik wil de klein gelovige niet mismoedig maken. Indien uw genade niet tot de hoogste trap en gestalte gerezen is maar echter van het rechte soort, dan zal het bij God aangenomen worden. God gebiedt ons, die zwak is in het geloof aan te nemen. Zal Hijzelf die dan afwijzen? Indien uw geloof niet tot een ceder is gegroeid maar een gekookt riet is, is het te goed om verworpen te worden. Een zwak geloof kan een sterk christen vasthouden. Een bevende hand kan de knoop in de trouw ook vasthechten! Alleen, laat geen christen in een kleine mate van genade rusten maar naar hogere trap hijgen. Hoe sterker het geloof, hoe vaster de vereniging met Christus en des te zoeter de invloed van Hem in de ziel zal zijn. Wanneer wij de groei van onze genade tonen en sterk in het geloof worden, geef dan God de eer; het Bondsteken is aan u gezegend!

Zevende deel.

Heeft Jezus Christus zulke gezegende maaltijd voor ons toebered? Wel, Hij bestelt ons niet bij een vreemde voedster, maar voedt ons met Zijn Eigen borst, ja Zijn Eigen bloed. Laat ons dan trachten deze grote liefde van Christus te beantwoorden. Nooit kunnen wij Zijn liefde vergelijken. Maar laat ons dan onszelf dankbaar tonen. Wij kunnen niets doen tot genoegdoening, maar wel iets tot dankbaarheid. Christus gaf Zichzelf ten zondoffer voor ons, laten wij onszelf geven tot een dankoffer aan Hem. Indien iemand een ander verlost van zijn schuld, zal deze hem niet dankbaar zijn? En hoezeer zijn wij dan verbonden aan Christus die ons van de hel verlost heeft?!

Laat deze dankbaarheid getoond worden in vier opzichten.

1. *Door dapperheid.* Christus strekt ons tot Voorbeeld. Hij vreesde geen mens maar verdroeg het kruis. Laat ons met dapperheid gehard worden en altijd gereed staan om voor Christus te lijden. Chrysostomus zegt, dat dit betekent *met een bloeddoopt gedoopt te worden*. Droeg Christus Gods toorn voor ons en zullen wij dan de gramschap van mensen voor Hem niet dragen? In de zaak van Christus te lijden is ons een eer. *De Geest der heerlijkheid en de Geest Gods rust op u*, 1 Petrus 4:14. Laat ons dan bidden om genade om in de oven geleid te worden. Dan zullen wij de drie jongelingen gelijk zijn. *Hetzij u bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen eren*, Daniël 3:18. Zij wilden liever branden dan buigen. Och, dat zo'n moedige geest gelijk in Cyprianus was, ook in ons mocht leven! Toen de stadhouder deze man verzocht om hem van zijn geloof af te trekken, zei hij tot hem: *overleg tot uw behoud*. Cyprianus gaf tot antwoord: *geen overleg is voor zo'n rechtvaardige zaak nodig*. Toen zijn doodvonnis werd voorgelezen, antwoordde hij: *Gode zij dank! Deo gratia*. Wij weten maar niet hoe haast een uur van verzoeking ons overvallen kan. O, gedenk toch dat Christus' lichaam gebroken en Zijn bloed vergoten werd. Maar wij behoeven op die wijze ons bloed voor Hem niet te geven, zoals Hij dat voor ons gestort heeft.
2. *Laat ons door vruchtbaarheid onze dankbaarheid aan Christus tonen.* Laat ons de zoete vruchten van lijdzaamheid en hemelsgezindheid als goede werken voortbrengen. *Dit is voor Hem te leven, Die voor ons gestorven is*, 2 Korinthe 5:15. Willen wij Christus' hart verheugen en hem geen berouw doen hebben van Zijn lijden, dan moeten wij ons vruchtbaar en ijverig tonen in gehoorzaamheid. Niet alleen aanbaden de Wijzen uit het Oosten Christus, maar ze brachten Hem ook geschenken van goud, wierook, enzovoort. Laat ons aan Hem de beste vruchten van onze hof opdragen. Laat ons Hem onze liefde, de bloem van vermaking geven. De heiligen worden vanwege hun kennis bij sterren vergeleken en vanwege hun vrucht der waarheid bij specerijbomen. Christus verlustigde Zich in de borsten van Zijn bruid omdat ze waren als druiventrossen. Christus' bloed op een geestelijke wijze ontvangen, is evenals het ijverwater dat kracht had beide om te doden en om vruchtbaar te maken, Numeri 5:27. Christus' bloed doodt de zonde en maakt het hart vruchtbaar in genade.
3. *Laat ons door ijver onze dankbaarheid voor onze verlossing tonen aan Christus!* IJver verandert een heilige in een Serafijn. Een oprecht christen heeft een dubbele doop, één van water en één van vuur. Hij is met het vuur van ijver gedoopt. IJver groeit door tegenstand; zij baant haar weg door de rotsen. IJver heeft de waarheid lief, ook wanneer ze veracht en gehaat wordt. *Zij hebben Uw wet gebroken en daarom heb ik Uw geboden lief, meer dan goud*, Psalm 119:126. Hoe weinig dankbaarheid tonen zij aan Christus die geen ijver voor Zijn eer en belang hebben! Zij zijn gelijk Efraïm, als een koek die niet omgekeerd is. Aan de ene kant gebakken en aan de andere kant is het nog deeg. Lauwheid wordt streng van Christus verworpen. *Hij is ziek van zulke belijders*, Openbaring 3:15. Die de ligging van Engeland beschrijven zeggen, dat het ligt tussen de hete en de koude hemelriem; niet te heet, niet te koud. Och, ik wenste wel dat dit niet de gesteldheid van het volk, noch van onze harten was! Och, dat wij toch onze luchtstreek niet gelijk waren! De Heere doe het vuur van heilige ijver altoos branden op het altaar van ons hart!
4. *Laat ons door algemene onderdanigheid onze dankbaarheid aan Christus tonen.* Dit is het Avondmaal des Heeren in een geestelijke zin tot een gastmaal maken, wanneer wij onze beloften vernieuwen en onszelf aan God overgeven. *Ik ben Uw*

knecht, ja ik ben Uw knecht, Psalm 116:6. Alles wat ik heb, Heere, is het Uwe! Mijn hoofd is het Uwe om voor U te ijveren; mijn handen om voor U te werken; mijn hart om U te aanbidden; mijn tong om U te loven.

8e deel.

Heeft Jezus Christus zo'n heilige inzet als het Bondsteken ingesteld, laat ons dan daar overeenkomstig wandelen. Hebben wij Christus in ons hart? Laten wij dat tonen door onze hemelsgezindheid.

1. Laat ons Christus' doen zien in onze hemelsgezinde woorden. Laat ons de taal van Kanaän spreken. Toen de Heilige Geest op de apostelen kwam, spraken ze met andere tongen, Handelingen 2. Terwijl wij de woorden van genade en eenvoud uitspreken, ruiken onze lippen als het zoete reukwerk en druppen als honing.
2. Laat ons Christus doen zien door onze hemelsgezinde genegenheden. Laat onze verzuchtingen en uitademing naar God zijn, evenals een wierookwolk die tot Hem opstijgt. *Bedenk de dingen die boven zijn*, Kolossenzen 3:2. Met onze genegenheden behoren wij te doen zoals een landbouwer met zijn koren doet. Wanneer het graan in een vochtige plaats ligt, heeft het last van bederf. Daarom brengt hij het naar boven op de zolder. Als onze genegenheden op de aarde zijn gesteld, dan zijn ze in gevaar te verderven en smakeloos worden. Daarom behoren wij ze omhoog te verheffen boven de wereld, opdat ze zuiver bewaard mogen worden. Zodat ze hijgen naar een volle openbaring van God opdat wij mogen komen *tot de wederopstanding der doden*, Filippenzen 3:11. Hoe hoger onze genegenheden zich naar de hemel verheffen, hoe zoeter onze blijdschap zal wezen. Hoe hoger de leeuwerik vliegt, hoe lieflijker hij zingt.
3. Laat ons Christus vertonen in onze hemelsgezinde wandel. Huichelaars kunnen in tijd van benauwdheid der consciëntie enige opleving van genegenheid tonen maar die zijn als hete dampen. Zó komen ze in het gezicht, en haast zijn ze verdwenen. Maar wij behoren in de heiligmaking een standvastige volharding te beoefenen. Wij zouden moeten uitblinken in een soort Engelachtige heiligheid. Evenals een stuk muntgeld niet alleen het beeld van de koning heeft maar ook zijn opschrift aan de buitenkant vertoont, zo is het niet genoeg Christus' beeld in het hart te bezitten maar het opschrift moet iets van Christus laten zien, het moet ook naar de buitenkant openbaar worden. Een zondige leven van veel disgenoten strekt tot verlaging van het Bondsteken en is een verzoeking van anderen tot Godloochening. Hoe verfoeilijk is het, dat die handen die het heilig Bondsteken ontvangen hebben, zich laten omkopen en gaven zouden aannemen! Dat die ogen die aan des HEEREN tafel met tranen waren gevuld, naderhand met haat volgepropt zouden zijn! Dat deze handen, die het heilig brood gegeten hebben, de aangezichten van armen zouden beschamen! Dat die lippen die de heilbetekenende beker hebben geproefd, een hoer zouden kussen! Dat iemand die de gezegende wijn gedronken heeft, vol van vloeken zou zijn! Dat zij die Christus in het Avondmaal te vergoden schenen, Hem nu in Zijn leden zouden verachten! In één woord, dat zulken die voorgeven Christus' lichaam te eten en Zijn bloed te drinken in de gemeente, het brood der goddeloosheid zouden eten en wijn van enkel geweld drinken in hun huizen! Deze zijn gelijk de Italianen, waarvan ik gelezen heb dat ze in het ontvangen van het Bondsteken zó aandachtig zijn, alsof ze God in het brood eren. Maar zij zijn zó ijdel in hun goddeloos leven dat ze God in de hemel niet eens geloven. Dezulken zijn beter geschikt om de wereld te doen denken dat het Evangelie een verzinsel is, of een godsdienstig bedrog. Wat zal ik ervan zeggen? Ze ontvangen evenals Judas de duivel gelijk met de bete; en ze zijn

niet beter dan degenen die de HEERE der heerlijkheid hebben gekruisigd. Zoals hun zonden hatelijk zijn, zo zal hun straf daarmee overeenkomen. *Ze eten en drinken zichzelf een oordeel*, 1 Korinthe 11:29. De Vestaalse nonnen, die door hun beloften zich aan de godsdienst gewijd hadden, onteert zijnde, werden door de Romeinen levend begraven. Zij die de sacramentele beloften hebben afgelegd en nochtans naderhand door schandelijke zonde de maagdom van hun ziel schenden, zal God levendig in de helse vlammen werpen. O, dat zo'n luister en majesteit van heiligheid uit het leven van de disgenoten voortkwamen, dat anderen overtuigd mochten worden en zeggen: *deze zijn met Jezus geweest!* En dat hun geweten krachtig overtuigd werd dat het Bondsteken een versterkende en veranderende kracht in zich heeft.

Vierde gebruik tot vertroosting van Gods volk.

1. Uit Christus' gebroken lichaam en vergoten bloed kunnen wij deze troost halen, dat het een bijzonder heerlijk offer geweest is.
  - (1) *Het was een offer van eindeloze verdienste.* Was de lijder een engel geweest of Christus alleen als een gewoon mens, - zoals sommige godslasterlijk dromen, - dan mochten wij aan onze zaligheid gewanhoopt hebben. Maar Die voor ons geleden heeft was zowel God als Mens. Daarom noemt het de apostel uitdrukkelijk: *Gods bloed*, Handelingen 20:28. De mens zondigt, God sterft. Dit is een opperste hartversterking voor de gelovigen. Nu Christus Zijn bloed heeft gestort is Gods gerechtigheid voldaan. Oneindig meer was God met Christus lijden op de heuvel Golgotha voldaan, dan of wij in de hel gelegen hadden en Zijn toorn in eeuwigheid gedragen hadden. Christus' bloed heeft de vlam van de Goddelijke verbolgenheid uitgeblust. Waarom zouden wij dan vrezen? Al onze vijanden zijn óf verzoend, óf overwonnen. God is verzoend en de zonde is een overwonnen vijand. *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkoren Gods? Christus is het, Die gestorven is*, Romeinen 8:34. Men zegt van Luther, toen de satan hem verscheen en meende te verschrikken, dat hij tegen die booswicht deze tekst aanhaalde uit Genesis 3:15: *Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad aan tussen haar zaad, en dat zal u de kop vermorzelen.* Waarop de duivel weg ging. Laat ons ook, wanneer de satan ons wil beschuldigen hem naar het kruis van Christus sturen. Wanneer deze schilder met zijn penseel en palet tot ons komt om onze zonden in haar zwarte kleuren af te schilderen, laat ons de spons van Christus' bloed nemen en daarmee het volkomen uitwissen. Alle zondige verbintenissen zijn weggedaan en alles wat de wet ons ten laste legt is afgewerkt. Het schuldboek is met het bloed van het Lam doorgehaald.
  - (2) *Het was een offer van eeuwige verdienste.* Zijn weldaden zijn eeuwig. *Hij is eenmaal in het heiligdom ingegaan, en eeuwige verlossing voor ons teweeg gebracht hebbende*, Hebreëen 9: 12. Van Hem wordt gezegd dat Hij priester in eeuwigheid is, omdat de kracht en de troost van Zijn offer eeuwigdurend zijn.
2. Omdat Christus' bloed gestort is mogen de gelovigen zich alle hemelse voordelen toe-eigenen. Een uiterste wil wordt door de dood van de Testamentmaker bekrachtigd. *Een Testament is vast in den dood*, Hebreëen 9:17. Het is opmerkelijk in deze tekst dat Christus Zijn bloed *het bloed des nieuwen testaments* noemt. Christus maakte een uiterste wil of Testament en gaf rijke erfenissen, vergeving van zonde, genade en heerlijkheid aan de heiligen. De Schrift is de rol waarin deze legaten geregistreerd staan en Christus' bloed is de verzegeling van Zijn uiterste wil. Omdat dit bloed is gestort mogen de christenen hun recht op deze legaten

inbrengen. *Heere vergeet mijn zonden, Christus is voor mij tot vergeving gestorven. Geef mij genade, Christus heeft die door Zijn bloed verdiend.* Als een testamentmaker gestorven is, staat het Testament in volle kracht.

Christenen, wordt u dan niet vervuld met blijdschap? Hebt u geen bezit en recht op de hemel? Het wordt u door een testament bevestigd. Iemand die een verzegelde akte van eigendom heeft op sommige landen en andere goederen, die pas na verloop van jaren vrijkomen, zal, ofschoon die voor het tegenwoordige nog weinig inkomsten geeft, zich ermee troosten als hij ziet op de verzegelde brieven. Dat geeft hoop voor de toekomst. Zo mogen wij, hoewel wij tegenwoordig de voordelen van eeuwige troost en heerlijkmaking nog missen, nochtans ons hart ophalen: *onze akte is verzegeld.* Het Testament is door Christus' bloed bevestigd.

3. Is Christus bloed gestort? Hier is troost tegen de dood. Een stervende Zaligmaker verzoet de doodsstuipen. Is uw Heere gekruist, wees welgemoed, door sterven heeft Christus de dood overwonnen. Hij heeft het slot der zonde, waar de kracht van de dood in lag, neergeslagen. Hij heeft de tanden van deze leeuw gebroken. Hij heeft de doodsprikkel uitgetrokken zodat ze een gelovige consciëntie niet meer kan steken. *O dood, waar is uw pestilentie?* Hoséa 13:14. Christus heeft de dood ontwapend en al haar dodelijk geweld ontnomen. Zodat die, hoewel ze een gelovige kan kwellen echter hem niet meer kan kwetsen. Christus heeft de dood ontwapend en zijn dodelijk geweer afgenomen, waardoor die een gelovige niet meer kan kwetsen, hoewel die hem nog wel kan kwellen. Christus heeft de dood zijn venijn ontnomen. Ja, hij heeft de dood vriendelijk gemaakt. Het vale paard des doods brengt Gods kinderen tot de woning van hun Vader. Geloof geeft eigendom, maar de dood geeft bezitting van de hemel. Wat een zoete troost krijgen wij uit de kruisiging van onze Heere! Zijn dierbaar bloed verandert het vale aangezicht van de dood, in een roodgekleurde en schone gedaante.

Vijfde en laatste gebruik, tot vermaning.

Dit toont de donkere kant van de wolk aan alle goddelozen die in de zonde leven en sterven. Het toont dat ze geen deel aan Christus' bloed hebben. Hun staat is des te erger, nu Christus gestorven is. Christus is een magneet om de uitverkorenen ten hemel te trekken, maar een molensteen om de verworpenen dieper in de hel te dompelen. Er is een gespuis van zondaars die Christus' bloed verachten en daarbij zweren. Laat hen weten dat Zijn bloed tegen hen getuigen zal. Ze moeten zelf de toorn dragen, evenals Christus die aan het kruis moest gevoelen. En omdat ze die niet in éénmaal kunnen dragen moeten ze die in eeuwigheid dragen. En deze pijniging zal zó onbegrijpelijk groot zijn dat verdoemden die niet uit kunnen staan, noch ontkomen zullen. Zondaars willen dit niet geloven eer het te laat is. Een mol is heel zijn leven, blind. *Maar, zegt Plinius, hij opent zijn ogen als hij sterft.* Zondaars zijn terwijl ze leven, door de god dezer wereld verblind; maar als ze sterven zal het oog van hun geweten opengaan en zij zullen Gods toorn zien flikkeren. En dat vreselijk gezicht zal een droevig voorspel wezen van een eeuwige ellende.

Einde